

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

**NALOŽBENO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE ZAVAROVALNICE
KD ŽIVLJENJE**

Ljubljana, oktober 2009

TANJA MARENTIČ

IZJAVA

Študentka **Tanja Marentič** izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom **dr. Rasta Hartmana**, in da dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____

Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1 ZAVAROVANJE IN ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE	2
1.1 Razvoj zavarovanja	2
1.2 Definicija in pomen zavarovanja	3
1.3 Zavarovalni trg v Sloveniji	3
1.4 Življenjsko zavarovanje	6
1.4.1 <i>Opredelitev in pomen</i>	6
1.4.2 <i>Oblike življenjskih zavarovanj</i>	6
2 VZAJEMNI SKLADI	7
2.1 Opredelitev vzajemnih skladov	7
2.2 Vrste vzajemnih skladov	9
2.3 Lastnosti vzajemnih skladov	9
2.4 Vzajemni skladi in »finančna kriza«	11
2.5 Predstavitev skladov zavarovalnice KD Življenje d. d.	11
3 ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA Z NALOŽBENIM TVEGANJEM	13
3.1 Nastanek in razvoj	13
3.2 Opredelitev in osnovne značilnosti	14
3.3 Trg v Sloveniji	15
3.3.1 <i>Davčna ureditev naložbenih življenjskih zavarovanj</i>	17
3.4 Primerjava naložbenega življenjskega zavarovanja in neposrednega vlaganja v vzajemne sklade	19
4 NALOŽBENO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE FONDPOLICA	21
4.1 Izbira naložbenega paketa ali investicijskih skladov	21
4.2 Starostne omejitve in zavarovalna doba	22
4.3 Zavarovalna vsota in zavarovalna premija	22
4.4 Zavarovalno kritje	23
4.5 Izplačilo ob doživetju	24
4.6 Naložbeni račun in vrednost premoženja	25
4.7 Sestava naložbenega paketa	26
4.8 Sklenitev zavarovanja	28
5 OPCIJE PRI FONDPOLICI	29
5.1 Sprememba premije in zavarovalne vsote	29
5.2 Zamenjava naložbenega paketa ali investicijskega sklada	29
5.3 Sprememba razdelitve premije	30
5.4 Sprememba trajanja zavarovanja	30
5.5 Sprememba v drugo obliko zavarovanja	30
5.6 Odkup	30

5.7	Obnovitev	31
5.8	Predujem.....	31
5.9	Priključitev dodatnih zavarovanj.....	31
5.10	Ostale možnosti	33
6	PRIMERJAVA NALOŽBENEGA ŽIVLJENJSKEGA ZAVAROVANJA FONDPOLICA Z MEŠANIM ŽIVLJENJSKIM ZAVAROVANJEM ZAVAROVALNICE KD ŽIVLJENJE D. D.	34
6.1	Primerjava naložbenega z mešanim zavarovanjem – zavarovalni del	34
6.1.1	Zavarovalna vsota	34
6.1.2	Zavarovalna doba	34
6.1.3	Enkratno vplačilo	34
6.1.4	Odkup	35
6.1.5	Predujem	35
6.1.6	Dodatna zavarovanja	35
6.2	Primerjava naložbenega z mešanim zavarovanjem – naložbeni del	35
6.2.1	Vrsta sklada.....	35
6.2.2	Naložbeno tveganje	36
6.2.3	Zajamčen donos.....	36
6.2.4	Udeležba pri dobičku	36
	SKLEP.....	37
	LITERATURA IN VIRI.....	40
	PRILOGE	
	KAZALO TABEL	
	<i>Tabela 1: Rast življenjskih in neživljenjskih zavarovanj v Sloveniji v letih 2003-2008.....</i>	<i>4</i>
	<i>Tabela 2: Premije (v EUR) in tržni deleži zavarovalnic in drugih članic Slovenskega zavarovalnega združenja v letu 2008</i>	<i>5</i>
	<i>Tabela 3: Primerjava rasti naložbenih življenjskih zavarovanj.....</i>	<i>16</i>
	<i>Tabela 4: Primerjava obdavčitve ob izplačilu</i>	<i>20</i>
	KAZALO SLIK	
	<i>Slika 1: Razdelitev premije.....</i>	<i>22</i>
	<i>Slika 2: Zavarovalno kritje.....</i>	<i>23</i>
	<i>Slika 3: Primer predvidene rasti premoženja naložbenega življenjskega zavarovanja in zajamčene zavarovalne vsote za primer smrti</i>	<i>24</i>

UVOD

Vsesplošna gospodarska in finančna kriza, ki je Evropo zajela leta 2008, tudi Slovenije ni obšla. Kriza, ki je spremenila stanje v gospodarstvu, zlomila kapitalske trge in pustila odtis na vsem česar se je dotaknila. Mnogi posamezniki so se začeli zavedati odgovornosti za svoj jutri, odgovornosti za lastno finančno neodvisnost. Ljudje smo spoznali, kako pomembno je zadovoljiti potrebo po varnosti in ravno zavarovanje nam nudi to varnost, saj zagotavlja zaščito pred nepredvidenimi dogodki, ki nas lahko doletijo. Izbira produkta življenjskega zavarovanja je pomembna odločitev, vendar je lahko tudi težavna. Ključnega pomena je, da izberemo tisto obliko življenjskega zavarovanja, ki nam bo ustrezala glede na naša pričakovanja in glede na položaj, v katerem se nahajamo.

Življenjska zavarovanja z naložbenim tveganjem so se v Sloveniji pojavila leta 2001 kot sodobna oblika življenjskega zavarovanja, ki je povezala zavarovalniške in druge finančne storitve. Pravi razcvet se je začel v letu 2002, ko so zavarovalnice Slovenica, Generali in Triglav ponudile vsaka svojo kombinacijo življenjskega zavarovanja za primer smrti in varčevanja v vzajemnih skladih. Za razliko od klasičnih življenjskih zavarovanj pri zavarovanjih z naložbenim tveganjem zavarovalec sam prevzema tveganje namesto zavarovalnice, saj vlagatelj sam odloča, v katerih skladih bo plemenitil svoj denar.

Osnovni namen diplomske naloge je predstaviti ozadje delovanja naložbenih življenjskih zavarovanj ter tako prikazati povezavo med zavarovalnimi in drugimi finančnimi storitvami. Namen je tudi opisati pomen omenjenih zavarovanj, poglobljene prednosti in slabosti, jih primerjati z mešanim življenjskim zavarovanjem in z neposredno naložbo v vzajemne sklade. S to temo želim tudi poglobiti lastno znanje, saj živimo v obdobju, ko bomo morali sami poskrbeti za varno prihodnost. Cilj diplomskega dela je ugotoviti, kako naložbena življenjska zavarovanja združujejo finančne in zavarovalne storitve ter opredeliti naložbena življenjska zavarovanja kot sodobno obliko dolgoročnega varčevanja, saj na takšen način lahko prikažem, zakaj so naložbena življenjska zavarovanja doživela razcvet ter postala bolj iskana kot klasična življenjska zavarovanja.

Diplomska naloga je razdeljena na šest poglavij. V prvem poglavju sem predstavila razvoj zavarovanja, razložila pojem zavarovanja, njegov pomen, opisala stanje na zavarovalnem trgu v Sloveniji ter opredelila življenjsko zavarovanje in njegove oblike. V drugem poglavju sem predstavila vzajemne sklade, saj so prav oni osnova naložbenega življenjskega zavarovanja. Nato sem prešla na glavno temo moje diplomske naloge – na predstavitev naložbenih življenjskih zavarovanj in njihovih značilnosti. Predstavila sem trg naložbenih življenjskih zavarovanj ter zakonodajo, ki ureja naložbena življenjska zavarovanja, saj je davčna obravnava naložbenih življenjskih zavarovanj njihova poglobljena prednost. Sledila je primerjava naložbenega življenjskega zavarovanja z neposredno naložbo v vzajemne sklade z različnih zornih kotov. V nadaljevanju sem se osredotočila na konkretno naložbeno

življenjsko zavarovanje, to je naložbeno življenjsko zavarovanje Fondpolica zavarovalnice KD Življenje d. d.. Predstavila sem njegove osnovne značilnosti ter opcije, ki jih ponuja. Na koncu sem se osredotočila na primerjavo naložbenega življenjskega zavarovanja Fondpolica z mešanim življenjskim zavarovanjem zavarovalnice KD Življenje d. d., saj marsikdo še ne pozna pglavitnih prednosti in slabosti obeh zavarovanj torej lahko takšna primerjava marsikomu olajša izbiro pri odločanju o obliki zavarovanja, ki si ga želi. Čisto na koncu diplomske naloge pa so podane še sklepne ugotovitve in pregled uporabljene literature in virov.

1 ZAVAROVANJE IN ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE

Marsikomu se zdijo različne oblike zavarovanja neumnost. Poleg tega »zavarovati se« zahteva veliko časa, kajti moramo se pregristi skozi številne obrazce in podpisati različne pogodbe. Vendar menim, da moramo vseskozi imeti v mislih, da je dovolj, da imamo smolo le enkrat in se življenje kaj hitro obrne v nepričakovano smer. Zato je vredno misliti na prihodnost in si zagotoviti varnostno vrv, na katero se lahko vedno zanesemo.

1.1 Razvoj zavarovanja

V zgodovini so človeka, njegovo premoženje in njegovo dejavnost ogrožale različne nevarnosti. Tako so ljudje spoznali, da se kot posamezniki ne morejo upreti delovanju naravnih sil, niti ne raznim drugim nevarnostim, ki ogrožajo njihov obstoj. Zato so se že zelo zgodaj v času začeli povezovati v različne skupine, da bi skupaj preprečili nastanek škode ali odpravili posledice nastalih škod, ki so prizadele posameznika/e. Ljudje so spoznali, da škodnih dogodkov ne morejo preprečiti, da pa lahko skupaj odpravijo posledice njihovega delovanja (Škufca, 2003, str. 24). To je privedlo do razdelitve tveganj na več subjektov, ki so skupno nosili posledice. Bistvo zavarovanja je torej v vzajemnosti in solidarnosti subjektov, povezanih v t. i. rizičnih skupnostih. Znotraj takšne skupnosti se je sčasoma pojavil posrednik (npr. zavarovalnica), ki je zbiral sredstva, jih nalagal in oplajal ter izplačeval članom skupnosti, ki jih je doletela nesreča. Tako je nastala organizirana dejavnost zavarovanja (Šenk et al., 2006, str. 1.1-1).

Zavarovalne pogodbe (police) so se sprva pojavile v pomorskem zavarovanju, nastale so iz t. i. pomorskih posojil, ki so se uveljavila v času rimskega imperija. V Sredozemlju so največje nevarnosti bile povezane s pomorskim prometom, zato se je zavarovanje najprej razvilo na tem področju. Tudi v slovenski literaturi se pomorska posojila obravnavajo kot predhodnica zavarovalništva. Za gospodarsko zgodovino slovenskih dežel so zelo pomembni dogodki v sredini in proti koncu 19. stoletja. Prva sodobna slovenska zavarovalnica je bila ustanovljena 15. avgusta 1871 z imenom Prva občna zavarovalna banka Slovenije (Škufca, 2003, str. 24-76). Zakon o zavarovalnicah iz leta 1994 in Zakon o zavarovalništvu iz leta pa 2000 sta močno vplivala na smer razvoja slovenskega zavarovalništva. Z zakonom o zavarovalnicah se

je v slovenskem zavarovalništvu začelo obdobje »tržnega poslovanja, konkurenčne borbe in sodobnega zavarovalnega nadzora« (Bijelić, 1998, str. 16).

1.2 Definicija in pomen zavarovanja

Mnogi teoretiki so poskušali definirati zavarovanje. Tako je definicij zavarovanja veliko, vse pa so odvisne od tega, s katerega zornega kota preučujemo zavarovanje kot gospodarsko dejavnost. Po Bonclju je zavarovanje ustvarjanje gospodarske varnosti z izravnavanjem gospodarskih nevarnosti (Bonclj, 1983, str. 13). Gospodarska varnost je cilj, izravnavanje nevarnosti pa sredstvo za doseg tega cilja. V zavarovalnem razmerju nastopata zavarovalnica (zavarovatelj), ki kot svojo temeljno gospodarsko dejavnost opravlja zavarovanje, zavarovalec (kupec zavarovalne storitve) ter, pri zavarovanju oseb, tudi zavarovanec (upravičenec) (Škufca, 2003, str. 19). Bijelić (1998, str. 3) zapiše: »Vse definicije o zavarovanju kot dejavnosti (ali industrije) pa pripeljejo do enake osnove; da je zavarovanje dejavnost zaščite gospodarstva pred določenimi nevarnostmi, ki ogrožajo premoženje in osebe.«

Zavarovanje nam daje varnost, ta pa je osnovna potreba vsakega posameznika. Ponuja zaščito in povračilo nastale škode v primeru neljubih dogodkov, kot so nesreča, smrt, nezgoda, bolezen.

1.3 Zavarovalni trg v Sloveniji

Finančna kriza v letu 2008 je, tako kot na druge dejavnosti, vplivala tudi na zavarovalništvo. Četudi je kriza najprej vplivala predvsem na finančne parametre zavarovalnic in na življenjska zavarovanja, bodo njeni učinki vidni tudi na področju neživljenjskih zavarovanj. Zavarovalno tržišče je začelo s ciklusom sprememb in prilagajanj razmeram, ki jih je prinesla finančna kriza. Dogajanje v prihodnjih letih je težko predvidljivo in nemogoče je napovedati, kako se bo zavarovalno tržišče odzivalo na spremembe, ki jih pogojuje finančna kriza (Šker, 2009, str. 141-150).

Slovensko zavarovalništvo je do začetkov izbruha finančne krize pozno poletje 2007 živelo precej dobro. Zavarovalnice so z dobro in manj tvegano naložbeno politiko dosegale zavidljive finančne prihodke, s katerimi so lahko kompenzirale morebitne slabše zavarovalno-tehnične rezultate. Finančna kriza je odnesla prihodke na strani naložb, saj so morale slovenske zavarovalnice zaradi padanja borznih indeksov v svojih bilancah opraviti slabitve nekaterih naložb, kar je vplivalo tudi na njihove izkaze poslovnega izida (Štiblar & Šramel, 2009, str. 41-58). Statistični podatki za leto 2008 kažejo, da je bil vpliv krize na slovensko gospodarstvo v začetku leta 2008 še nepomemben, proti koncu pa se je stopnjeval (Slovensko zavarovalno združenje, 2009, str. 7-9).

Konkurenca na slovenskem zavarovalniškem trgu je vse večja. Po podatkih Slovenskega zavarovalnega združenja (v nadaljevanju SZZ) je do junija 2009 na slovenskem trgu delovalo

23 zavarovalnih in pozavarovalnih družb. V SZZ je zdaj 20 članic, in sicer 18 zavarovalnic ter dve pozavarovalnici. SZZ sta letos okrepili zavarovalnici Wiener Städtische in Allianz Hungaria. Vse zavarovalnice in druge članice SZZ, skupaj jih je 16, so leta 2008 zbrale za 2,02 milijona evrov bruto obračunane premije. Znesek zbrane premije je prvič presegel vrednost dveh milijard evrov (2.018.959.895 €) od tega 68,17% ali 1,38 milijarde v premoženjskih zavarovanjih in 31,83% ali 643 milijonov evrov v življenjskih. Do konca leta je zavarovalnicam uspelo zbrano bruto obračunano premijo, v primerjavi z letom 2007, povečati za 6,6 %, kar je odstotkovno manjša rast kot leta 2007 (Slovensko zavarovalno združenje, 2009, str. 17-18), ki je v primerjavi z letom 2006, znašala 9,8 % (Slovensko zavarovalno združenje, 2008, str. 18).

V preteklih letih je bila pomembna značilnost slovenskega zavarovalnega trga hitra rast življenjskih zavarovanj, ki so kar nekaj let naraščala veliko hitreje kot preostale vrste zavarovanj. Trg življenjskih zavarovanj se je leta 2008 nekoliko umiril in je s 5,5 % rastjo, v primerjavi z letom 2007, dosegel vrednost 643 milijonov evrov. Rast premije premoženjskih zavarovanj je tega leta bila za 1,6 odstotne točke hitrejša od rasti premije življenjskih zavarovanj, kar se je zgodilo prvič po nekaj letih izrazite hitrejše rasti življenjskih zavarovanj. Do spremembe je prišlo predvsem zaradi zmanjšanja povpraševanja po naložbenih življenjskih zavarovanjih v zadnjem kvartalu leta 2008. Zaostajanje stopnje rasti bruto obračunane premije življenjskih zavarovanj za rastjo premije premoženjskih zavarovanj se je zgodilo drugič, odkar SZZ sistematično opazuje slovensko zavarovalno dejavnost. Prvič se je to zgodilo leta 1998, od tega leta dalje pa je, do finančne krize v letu 2008, lastnost slovenskega zavarovalnega trga hitra rast življenjskih zavarovanj. Rast premije življenjskih zavarovanj se je v enem letu dejansko prepolovila, saj je v letu 2007 znašala 12,7 %, leta 2008 pa le 5,5 %. (Slovensko zavarovalno združenje, 2009, str. 51-54). V Tabeli 1 je prikazana rast premij po letih (2003-2008) za življenjska in neživljenjska zavarovanja.

Tabela 1: Rast življenjskih in neživljenjskih zavarovanj v Sloveniji v letih 2003-2008

Leto	ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA			NEŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA		
	Pobrane premije (v 1000 EUR)	Letna rast	Delež v BDP (%)	Pobrane premije (v 1000 EUR)	Letna rast	Delež v BDP (%)
2003	305.003	117,8	1,26	970.099	109,9	4,00
2004	429.013	143,8	1,66	1.027.874	108,3	3,97
2005	464.834	108,6	1,70	1.084.334	105,7	3,96
2006	540.655	116,3	1,78	1.184.649	109,3	3,89
2007	609.266	112,7	1,77	1.284.714	108,4	3,73
2008	642.653	105,5	1,73	1.376.307	107,1	3,71

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2009, str. 47.

Med 16 zavarovalnicami in drugimi članicami SZZ, katerih statistični podatki so vključeni v izračune, je največji tržni delež, glede na skupni znesek bruto obračunane premije, ohranila zavarovalnica Triglav (37,28 %). Na drugo mesto se uvršča zavarovalnica Adriatic Slovenica (12,71 %). Na tretjem mestu pa se je še bolj utrdila zavarovalnica Maribor, ki je svoj delež (12,47 %) od leta 2007 celo povečala. Sledi ji zdravstvena zavarovalnica Vzajemna (11,63 %), ostale zavarovalnice pa imajo precej nižje tržne deleže (glej Tabela 2).

Tabela 2: Premije (v EUR) in tržni deleži zavarovalnic in drugih članic Slovenskega zavarovalnega združenja v letu 2008

	Zavarovalnica	Premija (v EUR)	Tržni delež (%)		Zavarovalnica	Premija (v EUR)	Tržni delež (%)
1	Triglav	752.748.311	37,28	9	Triglav, zdravstvena	59.287.335	2,94
2	Adriatic Slovenica	256.695.099	12,71	10	Merkur	43.571.869	2,16
3	Maribor	251.844.572	12,47	11	Grawe	36.412.487	1,80
4	Vzajemna	234.900.182	11,63	12	NLB Vita	31.421.341	1,56
5	KAD	132.434.449	6,56	13	SID – PKZ	14.009.270	0,69
6	KD Življenje	69.110.669	3,42	14	SOP	4.298.761	0,21
7	Tilia	68.180.154	3,38	15	ARAG	1.554.728	0,08
8	Generali	61.595.797	3,05	16	Victoria - Volksbanken	894.871	0,04

Vir: Statistični zavarovalniški bilten 2009, 2009, str. 18-40.

Slovenski zavarovalniški trg se krepi tako po zbrani bruto obračunani premiji kot tudi po številu zavarovalnic, ki si vse bolj konkurirajo. Dimovski in Volarič Prijatelj (2008, str. 291) menita, da se bodo morale slovenske zavarovalnice, da bi zagotavljale konkurenčnost in ohranjale tržni položaj, usmeriti k aktivnostim, ki so pomembne za stranke (razvoj novih storitev in prodajnih poti, hitro reševanje škod, racionaliziranje stroškov poslovanja itd.). Z vključitvijo v evropski gospodarski prostor postaja boj za obstoj za manjše zavarovalnice vedno težji.

Čoroli (2009, str. 163-179) je mnenja, da se slovensko zavarovalništvo sedaj srečuje predvsem s krizo zaupanja in ne le s finančno krizo. Posledice krize zaupanja so v marsičem globlje kot zgolj finančne, saj kriza zaupanja predstavlja primarno grožnjo zavarovalništvu, ker lahko nezaupanje privede do zloma celotnega trga. Zavarovalnice lahko odgovorijo na krizo zaupanja le z utrjevanjem in ponovnim ustvarjanjem zaupanja, to pa je mogoče doseči le

s pošteno obravnavo strank, transparentnim poslovanjem ter z razkritjem vseh informacij, ki so potrebne za sprejem razumne odločitve. Potrebno je torej usmerjanje v utrjevanje zaupanja in ne v njegovo nadaljnjo razgradnjo.

1.4 Življenjsko zavarovanje

Posamezniki po celem svetu uživajo prednosti življenjskega zavarovanja. Uživajo v varnosti in zaščiti, ker so njihovi družinski člani ali ljubljene osebe sklenile življenjsko zavarovanje pred svojo smrtjo. Zanimivo je, kako ljudje zavarujemo svoje domove, hiše, avtomobile in druge materialne stvari, ko pa je potrebno zavarovati svoje življenje, oklevamo.

1.4.1 Opredelitev in pomen

Življenjsko zavarovanje je zavarovanje človekovega življenja za primer pogodbenega dogodka in za obdobje, za katero je zavarovanje sklenjeno. Če zavarovalni primer nastane v pogodbenem roku, je zavarovatelj dolžan izplačati zavarovalno vsoto. Življenjsko zavarovanje lahko vsebuje tudi varčevalno komponento, na osnovi katere oblikujemo matematične rezervacije. Sredstva življenjskih zavarovanj so z zakonskimi predpisi posebej urejena in zaščitena. To se kaže v tem, da sredstev življenjskih zavarovanj ne smemo uporabljati za poravnavanje obveznosti iz drugih vrst zavarovanj (Bijelić, 1998, str. 214).

Socialni in gospodarski pomen življenjskega zavarovanja izhajata iz njegovega namena, ki je predvsem v varovanju posameznika in družine pred gospodarsko škodo in izboljšanju dohodkov. Preprečuje, da bi posamezniki padli na nižjo socialno stopnjo ter da bi bile družine odvisne od podpore oziroma posojila od dogodkih, ki zahtevajo večje izdatke ali povzročajo zmanjšanje dohodkov (Mehr, 1970, str. 1-3). Življenjsko zavarovanje ima poleg osnovnega namena, torej zagotavljanja varnosti, še varčevalno funkcijo, ki z razvojem različnih finančnih instrumentov postaja vse bolj naložbena, poleg tega pa lahko življenjsko zavarovanje ob najemu kredita prevzame jamstveno vlogo. Življenjska zavarovanja v sodobni družbi predstavljajo enega osnovnih in najpomembnejših dejavnikov socialne varnosti tako za posameznika kot družbo (Pungračič, 2008). Bolj ko je država razvita, večjo vlogo ima življenjsko zavarovanje v njeni ekonomiji. Gospodarstvo oz. politika neke države je naklonjena vzpodbujanju nakupa življenjskih zavarovanj, saj ta prispevajo k socialni stabilnosti (Policy Issues in Insurance, 1996, str. 13).

1.4.2 Oblike življenjskih zavarovanj

Življenjska zavarovanja se najpogosteje delijo glede na način izplačila zavarovalnine na (Šenk et al., 2006, str. 3.1-15-20):

- **kapitalska zavarovanja**, pri katerih gre ponavadi za izplačilo s pogodbo dogovorjene zavarovalne vsote oziroma kapitala v enkratnem znesku. Sem sodijo življenjska zavarovanja:

- ◆ za primer doživetja,
- ◆ za primer smrti,
- ◆ za primer smrti in doživetja,
- ◆ na točno določen rok,
- ◆ za zavarovanje dote,
- ◆ za primer smrti in doživetja s kritjem kritičnih bolezni,
- ◆ za zavarovanje dote,
- ◆ pri katerih zavarovalec prevzema naložbeno tveganje;
- **rentna zavarovanja**, pri katerih zavarovalnica ponavljajoče izplačuje dogovorjene vsote oziroma rente. Sem sodijo:
 - ◆ doživljenjske rente,
 - ◆ časovne rente,
 - ◆ dodatna rentna zavarovanja,
 - ◆ zavarovanje poklicne nezmožnosti.

Preobsežno bi bilo opisovati vse oblike življenjskih zavarovanj. Ker so osnova za mojo diplomsko nalogo življenjska zavarovanja, pri katerih zavarovalec prevzema naložbeno tveganje oziroma življenjska zavarovanja z naložbenim tveganjem, se bom v nadaljevanju osredotočila na pojasnjevanje njihovih značilnosti.

2 VZAJEMNI SKLADI

Vzajemni skladi še pred desetimi leti široki javnosti niso bili znani, danes pa je slika popolnoma drugačna, saj težko najdemo varčevalca oziroma vlagatelja, ki ne bi bil slišal za vzajemni sklad. Smo že na dobri poti, da postanemo sodobni varčevalci. Še pred leti je bilo varčevanje v vzajemnih skladih povsem nezanimivo, saj ljudje nismo poznali produkta, slovenski borzni trg pa je bil nezanimiv in dokaj nerazvit, kar pa je osnova za privlačnost vzajemnih skladov. V preteklih letih se je stanje spremenilo, ponudba vzajemnih skladov se je močno povečala, varčevalci so bolje seznanjeni z novimi naložbenimi možnostmi, borzni trg je doživel razcvet, to pa je privedlo tudi do tega, da je varčevanje v vzajemnih skladih v današnjem času nekaj povsem vsakdanjega (Špacapan, 2007).

Svet vzajemnih skladov pa ni le svet krasnih nadpovprečnih zaslužkov, ampak tudi svet večjih izgub ter izbruhov čustev in številnih dilem. Trg vzajemnih skladov moramo spoštovati in nanj vstopati preudarno, kar se je tudi pokazalo v letu 2008, ko je svet zajela finančna kriza.

2.1 Opredelitev vzajemnih skladov

Investicijski skladi so finančni posredniki, ki zbirajo prihranke vlagateljev in jih investirajo v različne vrste vrednostnih papirjev ter drugih naložb. Osnovna delitev investicijskih skladov je delitev na odprte in zaprte investicijske sklade ter posebne investicijske sklade. Najbolj

razširjeni med vsemi oblikami investicijskih skladov so odprti investicijski skladi, za katere se je uveljavilo splošno pojmovanje vzajemni sklad (Pirtovšek, 2003, str. 3-4).

Vzajemni sklad je združeno premoženje večjega števila vlagateljev, naloženo v različne oblike finančnih naložb. Omogoča preprosto varčevanje v vrednostnih papirjih ter je alternativa bančnemu varčevanju in drugim oblikam varčevanja (KD Skladi, družba za upravljanje, d. o. o., 2009).

Ker sklad ne more poslovati sam, saj ni pravna oseba, ga upravlja družba za upravljanje (v nadaljevanju DZU), ki je s strani Agencije za trg vrednostnih papirjev (v nadaljevanju ATVP) pridobila dovoljenje za opravljanje te dejavnosti. Premoženje vzajemnega sklada je ločeno od premoženja DZU ter ga v imenu vzajemnega sklada in z namenom povečanja vrednosti premoženja sklada upravljajo usposobljeni strokovnjaki v DZU, ki spremljajo dogajanja na svetovnih kapitalskih trgih, se nanje odzivajo in preiščeno izbirajo naložbe po načelu razpršitve tveganj, in sicer z manjšimi stroški, kot bi to lahko storili vlagatelji sami z neposrednim vlaganjem v vrednostne papirje.

Celotno premoženje vzajemnega sklada je razdeljeno na enake enote, imenovane točke. Vrednost točke oz. vrednost enote premoženja (v nadaljevanju VEP) pa se spreminja v odvisnosti od spremembe tečajev vrednostnih papirjev, ki se nahajajo v portfelju. Prav VEP pa je merilo uspešnosti sklada. Vsi dobički in izgube se porazdelijo sorazmerno na posamezne enote. Upravljalci sklada si zadržijo samo upravljalško provizijo in morebitne ostale stroške, ki pa so že vnaprej znani. V nobenem primeru ne odgovarjajo za morebitne izgube vrednosti enot premoženja, razen če so kršili dogovorjena pravila (Kaj je vzajemni sklad?, 2008).

Vlagatelji v vzajemne sklade se morajo pozanimati tudi o vseh stroških, ki jih prinaša naložba v vzajemni sklad. Največji strošek pri vzajemnih skladih predstavljajo vstopne in izstopne provizije ter upravljalška provizija. Vstopne provizije se pri vzajemnih skladih v Sloveniji gibljejo od nič do treh odstotkov, vlagateljem pa se obračunajo ob vplačilu v vzajemni sklad, vedno v določenem deležu vplačanega zneska. Podobno velja za izstopne provizije, ki se obračunajo, ko vlagatelj zahteva odprodajo enot. Nekateri vzajemni skladi imajo padajočo lestvico vstopnih stroškov, kar pomeni, da se vstopni stroški pri višjih zneskih vplačil znižajo. Pozornost pri skladih je ponavadi usmerjena predvsem na vstopne in izstopne provizije, v resnici pa bi morala največje pozornosti biti deležna upravljalška provizija. Pogosto jo spregledamo, kajti le-te ne občutimo neposredno, saj je vsakodnevno obračunana v objavljeni vrednosti točke vzajemnega sklada s strani upravljavca sklada. Upravljalška provizija, ima med vsemi tremi vrstami provizij, največji vpliv na končni donos (Bambič, 2006, str. 15). Upravljalška provizija pa je dejansko letno nadomestilo DZU za upravljanje sklada.

2.2 Vrste vzajemnih skladov

Glavni kriterij razlikovanja skladov je naložbena politika. Z naložbeno politiko pa mislimo na omejitve, v katere vrednostne papirje in v kakšni meri lahko sklad nalaga svoja sredstva (Kodrič, 2007). Tako je posledično z naložbeno politiko določeno tudi, kakšnim tveganjem se bo posameznik izpostavljal. Pirtovšek (2003, str. 18-19) deli vzajemne sklade glede na vrsto finančnih naložb, ki jih imajo vlagatelji v svojem portfelju, na štiri osnovne vrste:

- **delniški vzajemni skladi** investirajo sredstva pretežno v delnice. Primerni oziroma priporočljivi so predvsem za tiste, ki jim je najpomembnejši donos in jih nihanja premoženja ne motijo, saj so prav pri teh vzajemnih skladih nihanja največja in so zato tudi najdonosnejši;
- **obvezniški vzajemni skladi** imajo v naložbeni strukturi predvsem obveznice, ki so varnejše, vendar manj donosne. Primerni so za vlagatelje, ki jim je pomembna stabilna in umirjena rast premoženja, brez večjih nihanj;
- **mešani vzajemni skladi** investirajo v kombinacijo delnic, obveznic in drugih vrednostnih papirjev. Priporočljivi so za vlagatelje, ki ne želijo prevelikih nihanj premoženja, vendar želijo realizirati višje donose, kot pri obvezniških skladih;
- **vzajemni skladi denarnega trga** so najvarnejša oblika in tako primerni kot zamenjava za bančne vloge. Investirajo v vrednostne papirje denarnega trga. Donosi so praviloma relativno nizki, blizu bančnim. Glavna prednost pred banko pa je likvidnost.

Ob raznoliki ponudbi skladov se poraja vprašanje, kako sploh izbrati »pravi« sklad. Predvsem je pomembno upoštevati ustrezno vrsto sklada za tisto razpršitev naložb, ki je za našo situacijo najbolj primerna. V začetku, preden si ne nabere dovolj izkušenj s skladi, ni potrebno komplicirati z zelo podrobno cepitvijo prihrankov v veliko število različnih skladov. Že en sam sklad lahko zagotovi razpršenost naložb, ki je za marsikoga zadostna (Kodrič, 2007).

Najpomembnejše pri vlaganju v vzajemne sklade je določitev nagnjenosti k tveganju ter obdobja varčevanja. Vlaganje v vzajemne sklade je primerno tako za konzervativne vlagatelje, kot tudi za agresivnejše vlagatelje, ki so pripravljeni sprejeti višje stopnje tveganja. Najbolje pa je, da se vsak vlagatelj vsaj približno zaveda, kaj bi rad dosegel s svojimi prihranki (Drakšič, 2008).

2.3 Lastnosti vzajemnih skladov

• Donosnost

Donosnost skladov je lahko zelo različna in vnaprej nepredvidljiva. Analiza dolgoročnega donosa (povprečje zadnjih 40-50 let) uspešnih svetovnih delniških skladov je pokazala, da se ti donosi gibljejo v razponu od 10 % do 15 % letno. Za obvezniške sklade je ta odstotek

nekoliko manjši in znaša od 6 % do 10 %. Vendar je potrebno opozoriti, da donosi, ki jih je vzajemni sklad dosegel v preteklosti, niso zagotovilo za donose v prihodnosti.

- **Varnost**

Vzajemni skladi svoja sredstva vlagajo v več različnih naložb. Tako ima vsaka posamezna naložba v portfelju relativno majhen delež, zato nihanje vrednosti posamezne naložbe vpliva na vrednost točke samo glede na delež, ki ga predstavlja v vzajemnem skladu. Poslovanje vzajemnih skladov kontrolirajo državne institucije, nadzor je zagotovljen s strani ATVP, banke skrbnice in tudi s strani neodvisne revizorske hiše. Vzajemni skladi spadajo na področje investicijskih skladov, področje, ki je zakonsko eno izmed najstrožje reguliranih. DZU mora upravljati vzajemni sklad v skladu z Zakonom o investicijskih skladih in družbah za upravljanje, Zakonom o trgu vrednostnih papirjev ter ostalimi podzakonskimi akti.

- **Likvidnost**

Velika prednost vlaganja v vzajemne sklade je prav v likvidnosti, saj varčevalec lahko v vsakem trenutku zahteva izplačilo svojih prihrankov z vsemi pripadajočimi donosi. DZU mu mora denar nakazati na račun najkasneje v petih delovnih dneh od prejema pisnega zahtevka za izplačilo.

- **Dostopnost**

Prav vzajemni skladi so tisti, ki so ponudili enake možnosti investiranja tako majhnim kot velikim vlagateljem. V vzajemnem skladu lahko varčujejo posamezniki ali podjetja, prav tako tudi mladoletniki. Vlagatelj se sam odloča, kdaj in koliko bo vložil, tako da je vlaganje popolnoma prostovoljno.

- **Preglednost**

Vrednost enote premoženja se izračunava vsak dan posebej in se objavlja z ostalimi podatki sklada dnevno v javnih občilih – dnevno časopisje, spletne strani, teletekst, revije in podobno. Vlagatelji tako lahko v vsakem trenutku izvejo, koliko je vredno njihovo premoženje, in sicer s preprostim izračunom, tako da pomnožijo število enot premoženja, ki ga imajo v posameznem skladu s trenutnim VEP sklada, v katerega so naložili sredstva.

- **Stroški**

Vlaganje v vzajemne sklade je povezano z določenimi stroški, ki niso zanemarljivi in so različni glede na vrsto sklada in glede na njihove pričakovane donose. Vlagatelju se pri vsakem vplačilu ali izplačilu obračuna provizija. Pomembna je tudi upravljalška provizija, ki pa je že upoštevana pri dnevnem izračunu VEP zato vlagatelja ne bremeni neposredno .

- **Tveganje**

Z besedo »tveganje« ni mišljena možnost propada premoženja, ampak možnost različne višine pričakovanih donosov. Čim večja je tveganost, tem večji je lahko donos ali izguba. Višje tveganje ni drugo ime za višji dobiček, temveč samo za to, da postane možnost zanj nekoliko bolj verjetna. Tveganosti se je najlažje izogniti z dolgoročno naložbo.

2.4 Vzajemni skladi in »finančna kriza«

Nihče ni pričakoval, da se bo finančna kriza z gospodarsko recesijo tako poglobila. Danes je tako ključno vprašanje, kako ravnati v teh razmerah?

Primeri v preteklosti so že bili pokazatelji kako lahko, če se ne vdamo paniki, finančno krizo izkoristimo sebi v prid in iz nje izidemo kot zmagovalec s precejšnjim finančnim donosom. V času vsesplošnega finančnega zloma se ljudje odzivajo bolj čustveno kot razumsko. Panika in nepoznavanje zakonitosti finančnega trga običajno pripeljeta do nepravilnih potez. Pogosto se del vlagateljev ali zavarovalcev odloča za zmanjšanje vplačil v sklade oziroma za prekinitev naložbenih življenjskih zavarovanj, nekateri pa celo razmišljajo o izplačilu sredstev iz skladov oziroma odkupu naložbenih življenjskih zavarovanj. Vendar je takšna poteza na dolgi rok, kar je glavni smisel vlaganja v delniške naložbe, popolnoma neustrezna (Pirtovšek, 2008).

Kapitalski trgi so v letu 2008 bili v znamenju velikih padcev tečajev na vseh svetovnih borzah. Borzni indeksi so od konca leta 2007 padli za približno 40 do 70 odstotkov, kar je povzročilo veliko negotovosti in omajalo zaupanje vlagateljev. Vendar ne smemo pozabiti, da so skladi primerna oblika varčevanja na dolgi rok in ne za kratkoročno doseganje naložbenih ciljev. Pomembni so tudi zaradi razpršitve portfelja med različne oblike naložb in med različne naložbene politike. Za vsakega vlagatelja je najboljše, da vlaga v skladu s svojimi finančnimi cilji in v skladu s stopnjo tveganja, ki jo je pripravljen sprejeti. Na podlagi analize finančnih kriz v zadnjih letih in možnih reakcij vlagateljev lahko ugotovimo, da najboljše razmerje med vložkom in donosom doseže tisti vlagatelj, ki v času krize ne preneha vplačevati rednih mesečnih vložkov v sklade, ampak jih poveča, in tako kupuje enote premoženja po nizkih cenah (Groznik, 2009). Zgodovina kaže, da bomo za svoje tveganje poplačani. Zdaj se spleča vztrajati in videti krizo kot priložnost, da lahko kupujemo enote skladov po nizki ceni. Hkrati pa se moramo zavedati, da so v preteklosti globoke recesije trajale tudi do nekaj let. Osnova varčevanja v skladih in v naložbenih življenjskih zavarovanjih je dolgi rok, tako da nas recesija ne sme prestrašiti, saj varčujemo za pokojnino in za prihodnost, ne za trenutne donose (Grahek, 2009).

2.5 Predstavitev skladov zavarovalnice KD Življenje d. d.

Zavarovalnica KD Življenje d. d. sredstva zavarovalcev nalaga tako v domače kot v tuje sklade, ki jih upravljajo KD Skladi, družba za upravljanje d. o. o.. Družba KD Skladi je s 1. januarjem 2009 vseh 17 obstoječih skladov v svoji ponudbi preoblikovala v podsklade **KD Krovnega sklada**. Krovni sklad je samo nova oblika vzajemnega sklada, v katerega so združeni podskladi z različnimi naložbenimi cilji in značilnostmi. Preoblikovanje pa ne vpliva na vrednost enote premoženja posameznega vlagatelja. Deloma so se spremenili le nazivi podskladov.

Zavarovalec ima možnost izbirati med vsemi podskladi, ki se razlikujejo po vrstah naložb, v katere nalagajo svoja sredstva (npr. delnice, obveznice, depozite), ter po regijah in panogah, v katere investirajo. Možnosti investiranja so naslednje:

- **podsklad denarnega trga** je namenjen vlagateljem, ki želijo imeti za krajši čas zelo varno naložbo, ta podsklad je alternativa bančnim depozitom,
- **obvezniški podsklad** je primerna izbira za vlagatelje, ki iščejo varnejšo in po donosih boljše ali vsaj enakovredno naložbo klasičnim oblikam varčevanja,
- **podsklad delniških skladov** investira v široko paleto izbranih investicijskih skladov priznanih tujih upravljalcev in tako zagotavlja še večjo razpršenost tveganja,
- **podsklad fleksibilne strukture naložb** omogoča sprotno prilagajanje strukture naložb razmeram na trgih,
- **delniški podskladi** so namenjeni tistim, ki jim premoženjsko stanje dopušča, da prevzemajo višje tveganje ob pričakovanih višjih donosih, in ki iščejo alternativo neposrednim naložbam v lastniške vrednostne papirje (navadno delnice).

Podskladi vlagajo svoja sredstva:

- **na različna geografska območja:** Evropa, razviti trgi in trgi v razvoju, države Severne in Južne Amerike, Indija in Kitajska, Jugovzhodna in Vzhodna Evropa,
- **v izbrane panoge:** vlaganje v infrastrukturo, tehnologijo, novo energijo, surovine in energijo, zdravstvo in široko potrošnjo, finančne ustanove.

Preoblikovanje vzajemnih skladov v podsklade KD Krovnega sklada je prineslo davčno ugodnejše in hkrati preprostejše prehajanje vlagateljev (fizičnih oseb) med podskladi KD Krovnega sklada, saj vlagatelj ob prenašanju sredstev med podskladi ni obdavčen, čeprav ob prenosu ustvari kapitalski dobiček. Tako davčna obveznost za kapitalski dobiček nastopi šele ob prodaji investicijskih kuponov¹ (ob izplačilu na osebni račun) ali prenosu v podsklad drugega krovnega sklada (KD Skladi, družba za upravljanje, d. o. o., 2009). Priloga 1 prikazuje razvrstitev podskladov KD Krovnega sklada glede na pričakovano donosnost in naložbeno tveganje. V Prilogi 3 pa so razvrščeni podskladi KD Krovnega sklada glede na vrsto podsklada, geografsko oziroma sektorsko usmeritev ter stopnjo tveganja.

KD Življenje d. d. je svojo ponudbo razširila še na tuje sklade. Prvi tuji vzajemni sklad, ki je leta 2004 bil priključen Fondpolici, življenjskem zavarovanju z naložbenim tveganjem, je romunski delniški vzajemni sklad **KD Maximus**. Leta 2005 se Maximusu priključi največji hrvaški delniški vzajemni sklad **KD Victoria**. Zavarovalec se med drugim lahko odloči tudi za plasiranje sredstev v **KD Pelikan**. To je bolgarski uravnotežen sklad – investicijska

¹ Investicijski kupon je imenski vrednostni papir, ki je izdan v obliki potrdila o lastništvu nad enotami premoženja vzajemnega sklada in katerega izdajatelj je družba za upravljanje (DZU). Glasi se na eno ali več enakih enot premoženja vzajemnega sklada, na katere je razdeljeno čisto premoženje vzajemnega sklada (KD Skladi, družba za upravljanje, d. o. o., 2009).

družba, ustanovljen 17. 12. 2004. Med ponudbo tujih skladov sta tudi slovaška delniška vzajemna sklada in sicer **KD Prosperita**, ustanovljen leta 2005, ter **KD Russia**, ustanovljen leta 2006, ki sta bila Fondpolici priključena zadnja.

3 ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA Z NALOŽBENIM TVEGANJEM

Omenjena življenjska zavarovanja so k nam vstopila na velika vrata. S svojim prihodom so oznanila čas velikih sprememb na področju življenjskih zavarovanj.

3.1 Nastanek in razvoj

Življenjska zavarovanja z naložbenim tveganjem že več desetletij pomembno vplivajo na rast trga življenjskih zavarovanj v razvitih svetovnih ekonomijah. Potreba po alternativnih oblikah zavarovanja se je pojavila že v zgodnjih šestdesetih letih prejšnjega stoletja v državah z razvitimi trgi vrednostnih papirjev. Takšna oblika zavarovanj naj bi bila učinkoviteje udeležena pri vedno večjih donosih, ki jih je omogočal trg. Ponujeno možnost v obliki zavarovanj, ki so združevala življenjsko zavarovanje in nalaganje v razne investicijske sklade, so prve izkoristile zavarovalnice in zavarovalci predvsem v ZDA in Veliki Britaniji. Uspešnemu vstopu novih igralcev na zavarovalniški trg je sledilo ustanavljanje novih zavarovalnic, predvsem s strani upravljalcev vzajemnih skladov, ki so znali izkoristiti praznino na takratnem trgu. Šele v devetdesetih letih prejšnjega stoletja so začele klasične zavarovalnice pospešeno slediti tekmečem. Ker so do takrat s tradicionalnimi storitvami dosegale zadovoljivo rast, je prilagajanje na novo nastale tržne razmere potekalo počasneje. Danes pa težko najdemo življenjsko zavarovalnico, ki ne bi v okviru svoje ponudbe imela tudi zavarovanj, vezanih na vzajemne sklade (Lorger, 2007, str. 18).

Predhodna velika rast naložbenih življenjskih zavarovanj se je po letu 2000 v zahodni Evropi nekoliko umirila. Prišlo je celo do padca vrednosti teh vrst zavarovanj, kar je bilo značilno predvsem za trge, kjer so bila razširjena naložbena življenjska zavarovanja z enkratnim vplačilom premije, pri katerih je (ne)uspešnost prodaje neposredno povezana z (ne)ugodnimi gibanji na trgu vrednostnih papirjev. V vzhodni Evropi pa se je takrat dogajalo ravno nasprotno, saj so naložbena zavarovanja ravno začenjala svoj pohod. Ugodne razmere za njihov razvoj so ustvarjali predvsem trg vrednostnih papirjev z donosi, ki so bili pogosto višji kot na stabilnejših zahodnoevropskih trgih, in rastoči trgi življenjskih zavarovanj (Benko, 2005, str. 8).

Največja ovira pri hitrejšem razvoju naložbenih zavarovanj v zahodnoevropskih državah predstavlja lokalna zakonodaja. Z uvedbo enotnega trga pa so ta zavarovanja bistveno pridobila na pomenu. K temu je pripomogla tudi naraščajoča rast cen delnic in zniževanje obrestnih mer, kar pa je ponavadi pomenilo tudi vedno manjše pripise bonusov pri klasičnih življenjskih zavarovanjih. Tudi razvoj informacijske tehnologije je pripomogel k aktivnejšemu sodelovanju zavarovanj pri tržnih gibanjih. V državah, kjer prevladujejo

pomembni svetovni zavarovalniški trendi (ZDA, Kanada in Avstralija), so bili pogoji za razvoj naložbenih zavarovanj še bolj ugodni. Prednosti, kot so dokaj visoki donosi, potreba in želja potrošnikov, da se s svojimi sredstvi udeležijo na trgu ter odlično razvit trg vrednostnih papirjev, so bile v teh državah v smislu povezovanja zavarovanja z vlaganji v vzajemne sklade dobro izkoriščene (Lorger, 2007, str. 19).

Med vsemi oblikami življenjskih zavarovanj imajo danes življenjska zavarovanja z naložbenim tveganjem velik delež. V Sloveniji so se takšna zavarovanja pojavila šele leta 2001, pravi razcvet pa se je začel v letu 2002. Razlogi za tako pozen razvoj naložbenih zavarovanj v Sloveniji so zelo podobni tistim v razvitejših državah: zastarela zakonodaja, nerazvitost trga vrednostnih papirjev, neustrezna informacijska podpora v zavarovalnicah pa tudi nepripravljenost zavarovalnic, da bi trgu ponudile kompleksnejša zavarovanja. Zakonski okvirji za možnost razvoja naložbenih zavarovanj so bili ustvarjeni v letu 2000 s sprejetjem Zakona o zavarovalništvu, ki je uskladal slovensko zavarovalniško zakonodajo z evropsko. Do leta 2002 se je tudi trg vrednostnih papirjev že dovolj razvil, prihajalo je do sprememb v bančništvu, ki so varčevalcem narekovala, da svoje prihranke prenesejo iz depozitov v druge bolj donosne naložbe. Zavarovalnice so ugotovile, da brez nujno potrebnih sprememb v smeri sodobnih oblik zavarovanj, ne bodo kos novo nastali konkurenci, ki preži na slovenski trg in se bo pojavila z vstopom Slovenije v Evropsko Unijo (Lorger, 2007, str. 19).

3.2 Opredelitev in osnovne značilnosti

Naložbena življenjska zavarovanja so se pojavila kot sodobna oblika življenjskih zavarovanj, ki je povezala prej strogo ločene zavarovalniške storitve in druge finančne storitve. Opredelimo jih kot tista življenjska zavarovanja, pri katerih zavarovalnica ločeno obravnava obračunane stroške, riziko zavarovalne premije in naložbeni del. Večinoma so to tista zavarovanja, pri katerih zavarovalec v celoti prevzema naložbeno tveganje, možne pa so tudi oblike z zajamčeno donosnostjo, pri katerih je vsaj delni prevzemnik tveganja zavarovalnica. Za zavarovalce so pomembna predvsem z vidika preglednosti nad stroškovno strukturo zavarovanja in naložbeno politiko vlaganja. Za zavarovalnice je njihova prednost predvsem v tem, da del tveganja preusmerijo nazaj na zavarovalce (Benko, 2005, str. 1).

Pri večini naložbenih zavarovanj je naložbeni del zavarovanja neposredno vezan na investicijski sklad, ki je lahko zunanji, na primer vzajemni, ali notranji sklad, ki ga upravlja zavarovalnica sama. V tujini so taka zavarovanja znana pod imenom »unit-linked«, torej zavarovanja vezana na enote. Sredstva naložbenega dela zavarovanja so lahko vezana tudi na zunanji indeks ali zunanjo referenčno vrednost, to so tako imenovana zavarovanja »index-linked«, ki so prav tako pogosta in po zgradbi podobna prej omenjenim. Če so sredstva vezana na zunanji indeks, zavarovalnica pa jamči najnižjo donosnost na vplačane premije, jim rečemo »equity-linked« zavarovanja. V zasnovi gre za zelo podobna zavarovanja, ki se razlikujejo predvsem po tem, kako in kam so naložena sredstva (Benko, 2005, str. 4).

Podobno pove tudi Šenk (2006, str. 3.1-17), ko pravi: »Najpogostejša vezava je borzni indeks (ang. *index-linked*) ali pa indeks naložbenega portfelja (ang. *unit-linked*), ki ga zavarovalnica sama oblikuje. Pri tem je mogoče skleniti vse oblike življenjskih, pa tudi rentnih zavarovanj. Možni so tudi dodatni dogovori o najmanjši vrednosti indeksa ali največjemu možnem padcu v nekem časovnem obdobju in podobni dogovori (garancije)«.

V Sloveniji je najbolj razširjena oblika naložbenih življenjskih zavarovanj, kjer je naložbeni del vezan na vlaganje v vzajemne sklade (ang. *unit-linked*). Takšna oblika naložbenega življenjskega zavarovanja je sestavljena iz dveh delov, zavarovalnega in naložbenega. Z zavarovalnim delom je poskrbljeno za socialno varnost dedičev zavarovalne police, sredstva iz naložbenega dela pa se nalagajo v izbrane vzajemne sklade. Pri teh zavarovanjih je pomembno predvsem to, da zavarovalec sam prevzema naložbeno tveganje. To je tudi razlog, da ni zagotovljenih izplačil ob doživetju. Upravičenec ob doživetju namreč prejme zavarovalno vsoto, ki je enaka vrednosti privarčevanega premoženja. Edino zagotovljeno izplačilo je v primeru smrti zavarovanca v višini dogovorjene zavarovalne vsote ali v višini premoženja v izbranih vzajemnih skladih, odvisno od tega, katera vsota je višja. Za takšno obliko naložbenega zavarovanja je značilna odvisnost višine končnega izplačila od donosnosti premoženja med zavarovalno dobo.

3.3 Trg v Sloveniji

Slovenija se je v preteklosti srečevala z obdobjem rastočih tečajev na borzah, kar je vplivalo na to, da so naložbena življenjska zavarovanja doživela pravi razcvet. Na slovenskem zavarovalnem trgu je bila prisotna velika priljubljenost naložbenih življenjskih zavarovanj. Zavarovalci so se namreč, kljub večjemu tveganju, raje odločali za naložbena življenjska zavarovanja, pri katerih so življenjsko zavarovani in hkrati vstopajo na trg kapitala. Tako so se na trgu življenjskih zavarovanj iz meseca v mesec pojavljale nove storitve in zavarovalni paketi, hkrati pa se je stalno dopolnjevala standardna ponudba. Obdobje rasti in priljubljenosti naložbenih življenjskih zavarovanj pa se je začelo krhati predvsem v zadnjem kvartalu leta 2008, ko se je že začel čutiti vpliv finančne krize, negotovosti in nezaupanja s strani zavarovalcev. To se je odrazilo v padcu povpraševanja po naložbenih življenjskih zavarovanjih, saj zavarovalci niso bili pripravljeni prevzemati tako velikih tveganj, s katerimi so se prvič srečali. Tabela 3 na strani 16 prikazuje rast naložbenih življenjskih zavarovanj od leta 2006 do leta 2008.

Tabela 3: Primerjava rasti naložbenih življenjskih zavarovanj

	2006		2007		2008	
	št. polic	vred. premij v 1000 €	št. polic	vred. premij v 1000 €	št. polic	vred. premij v 1000 €
A: Vse oblike življenjskih zavarovanj, razen naložbenih	641.541	259.977	626.047	258.119	618.246	266.038
B: Naložbena življenjska zavarovanja	486.571	281.758	588.488	351.147	648.667	376.607
C: Skupaj	1.128.112	541.735	1.214.535	609.266	1.266.913	642.645
Indeks B/C*	43,13 %	52,01 %	48,45 %	57,63 %	51,20 %	58,60 %
Indeks B/B-1*	18,35 %	41,29 %	20,95 %	24,63 %	10,22 %	7,25 %

Legenda:

* Indeks B/C prikazuje, kolikšen delež vseh življenjskih zavarovanj predstavljajo naložbena življenjska zavarovanja tako pri številu polic kot pri vrednosti premij.

* Indeks B/B-1 prikazuje rast števila polic in vrednosti premij naložbenih življenjskih zavarovanj.

Vir: Statistični zavarovalniški bilten 2007, 2008, 2009 – zbir vseh zavarovalnic, obrazec ST 19 na 31. 12. 2006, 31. 12. 2007, 31. 12. 2008.

Pri primerjavi števila sklenjenih polic med leti 2006-2008 opazimo priljubljenost naložbenih življenjskih zavarovanj med zavarovalci, saj se število sklenjenih polic naložbenih življenjskih zavarovanj iz leta v leto povečuje, medtem ko število polic klasičnih življenjskih zavarovanj upada. Vrednost premij naložbenih življenjskih zavarovanj vsako leto narašča, vrednost premij klasičnih življenjskih zavarovanj pa niha. Izračunani indeks B/C nam pove kolikšen delež vseh življenjskih zavarovanj predstavljajo naložbena življenjska zavarovanja tako pri številu polic kot pri vrednosti premij. Glede na ta indeks je bila vseskozi prisotna rast naložbenih življenjskih zavarovanj. Indeks B/B-1, ki primerja rast števila polic in vrednosti premij le za naložbena življenjska zavarovanja, pa kaže, da se je povpraševanje po naložbenih življenjskih zavarovanjih med leti 2006-2008 drastično zmanjšalo. Če za primerjavo vzamemo le rast vrednosti premij, vidimo, da se je vrednost premij med letoma 2006 in 2007 povečala za 41,29 odstotnih točk, med letoma 2007 in 2008 pa samo za 24,63 odstotnih točk. Sledil je velik upad povpraševanja v letu 2008, saj se je vrednost premij v primerjavi z letom 2007 povečala le še za 7,25 odstotnih točk.

Zaradi turbulentnih kapitalskih trgov se čedalje več ljudi odloča za zavarovanja z jamstvi oziroma garancijami v kakršni koli obliki, ki zmanjšujejo tveganje in so posledično tudi manj donosna. Nove oblike naložbenih zavarovanj ponujajo jamstvo glavnice, donosa, zaščito doseženega dobička in podobno (Špacapan, 2006). Trendi razvoja zavarovalnih storitev potekajo v smeri naložbenih zavarovanj, kar je povezano tudi z vstopom bank na zavarovalni trg. Zavarovalnice se pri širitvi poslovanja osredotočajo predvsem na ponujanje različnih oblik življenjskih zavarovanj, saj je to področje, kjer obstaja še veliko možnosti za povečanje poslovanja (Dimovski & Volarič Prijatelj, 2008).

Zavarovalnice se soočajo s konkretnimi izzivi, kako narediti zavarovalne produkte privlačne in zanimive, saj so potrošniki vedno bolj obveščeni in seznanjeni z dogajanjem in ponudbo na kapitalskih trgih. Imajo možnost primerjati vsebino primerljivih produktov in se tudi na podlagi tega odločati kam vložiti svoja sredstva. Za potrošnika niso več dovolj le osnovne oblike zavarovanj, ampak so pomembni dodatki oziroma dodatne možnosti, ki so v prodajnem paketu. Pri novih produktih brez dodatnih možnosti, garancij ali opcij ne bo šlo, saj bodo ti določali fleksibilnost zavarovalnega produkta, kar bo v prihodnje pomemben vidik pri sklenitvi zavarovanja. Tako se je v zavarovalniški industriji začel oster boj za ohranitev tržnih pozicij, kar bo omogočalo razvoj zavarovalne panoge, saj bodo morale zavarovalnice svoje inovacije integrirati v zavarovalne produkte, ki jih bodo po novih bolj zanimivih tržnih kanalih ponudile trgu (Tomažin, 2008).

3.3.1 Davčna ureditev naložbenih življenjskih zavarovanj

Osnovni zakon, ki ureja vprašanja povezana z ustanavljanjem, poslovanjem, nadzorom in prenehanjem zavarovalnic, je Zakon o zavarovalništvu (v nadaljevanju ZZavar). Omenjeni zakon jasno opredeljuje življenjsko zavarovanje, vezano na enote investicijskih skladov oz. na enote kritnega sklada, kot zavarovanje, pri katerem zavarovanec prevzema naložbeno tveganje, povezano s spremembo vrednosti investicijskih kuponov oz. drugih vrednostnih papirjev investicijskih skladov ali s spremembo vrednosti enote premoženja kritnega sklada (ZZavar, 2006, 2. člen).

Definicijo zavarovalne pogodbe, ki ureja odnose med zavarovalnico, zavarovancem, zavarovalcem, upravičencem in ostalimi osebami pa podaja Obligacijski zakonik (Šenk et al., 2006, str. 1.10-2). V zakonu so podrobno opisane tudi naslednje vsebine: sklenitev pogodbe, obveznosti strank, plačevanje premije, trajanje zavarovanja itd.

S prihodom Slovenije v EU je na slovensko zakonodajo začela močno vplivati tudi evropska zakonodaja. Direktiva sveta 2002/83/ES z dne 5. 11. 2002 zagotavlja osnovne pravne temelje glede življenjskega zavarovanja. Namen direktive je poenotiti pravila za opravljanje storitev v celotni EU (Šker, 2008, str. 277).

Tako kot vsa življenjska zavarovanja so tudi naložbena življenjska zavarovanja podvržena dvema oblikama obdavčitve. Potrebno je upoštevati direktno in indirektno obdavčitev. Direktna obdavčitev je obdavčitev dohodka iz življenjskega zavarovanja, kot indirektna obdavčitev je mišljena obdavčitev zavarovalne premije.

Pri nas **indirektno obdavčitev** uvaja **Zakon o davku od prometa zavarovalnih poslov** (v nadaljevanju ZDPZP). Ta določa, da se davek plačuje od opravljenih zavarovalnih poslov, se pravi od sklepanja in izvrševanja pogodb za premoženjska in osebna zavarovanja (ZDPZP, 1999, 3. člen). Po uvedbi Davka na dodano vrednost in sprejetju ZDPZP dne 16. julija 1999, je potrebno 6,5 % davek od zavarovalnih poslov obračunati le za zavarovanja, katerih zavarovalna doba je krajša od 10 let. To pomeni, da življenjskim zavarovanjem z zavarovalno dobo 10 ali več let ni treba prištevati davka od zavarovalnih poslov (Šenk et al., 2006, str. 3.1-61).

S 1. januarjem 2005 se je delno spremenila zakonodaja o obdavčitvi življenjskih zavarovanj za zavarovanja, ki so bila sklenjena po tem datumu (Šenk et al., 2006, str. 31-61). Novi **Zakon o dohodnini** (v nadaljevanju ZDoh-2), ki je pričel veljati 1. 1. 2007, ureja obdavčitev dohodka iz življenjskega zavarovanja, kar štejemo kot **direktno obdavčitev**.

Dohodek iz življenjskih zavarovanj se na podlagi zakona uvršča med dohodke iz premoženja, saj 81. člen ZDoh-2 določa, da se za obresti šteje tudi dohodek iz življenjskega zavarovanja, in sicer je davčna osnova opredeljena kot razlika med izplačano zavarovalnino ter vplačanimi premijami. Razlika med prejetim izplačilom in vplačili je v letu 2007 obdavčena s 15 % davčno stopnjo, od leta 2008 pa z 20 % davčno stopnjo. V skladu z 82. členom ZDoh-2 se dohodnina ne plačuje od:

- **dohodka iz življenjskega zavarovanja**, ki je sklenjeno za primer smrti in se dohodek izplača zaradi smrti osebe,
- **dohodka iz življenjskega zavarovanja**, pri katerem:
 - ♦ nastane pravica zahtevati izplačilo zavarovalne vsote po preteku 10 let od dneva sklenitve pogodbe o življenjskem zavarovanju,
 - ♦ sta sklenitelj zavarovanja (zavarovalec) in upravičenec do zavarovalne vsote ob doživetju ena in ista oseba in
 - ♦ ni podana zahteva za izplačilo odkupne vrednosti police življenjskega zavarovanja pred potekom 10 let trajanja zavarovanja.

Glede na izvajanje določil ZDoh-2 velja novi zakon za pogodbe življenjskega zavarovanja z začetkom zavarovanja 1. 1. 2007 in kasneje. Vplačane premije za življenjska zavarovanja zavarovanec ne more uveljaviti kot davčno olajšavo pri odmeri dohodnine, saj premije za življenjska in nezgodna zavarovanja po ZDoh-2 ne sodijo med premije, namenjene povečanju socialne varnosti. Treba je poudariti, da ni prišlo do vsebinskih sprememb pri obravnavi

življenjskih zavarovanj glede na določila Zakona o dohodnini (v nadaljevanju ZDoh-1), ki je začel veljati s 1. 1. 2005, spremenile so se le številke členov, ki to določajo.

Davčni vidik pri naložbenih življenjskih zavarovanjih je zelo ugoden, saj se le-ta sklepajo za 10 let in več in če sta zavarovalec in upravičenec isti osebi, niso podvržena ne indirektni kot tudi ne direktni obdavčitvi. Predujmi, izplačani v okviru teh zavarovanj prav tako niso obdavčeni, kar samo še potrjuje dejstvo, da je davčna zakonodaja na področju naložbenih življenjskih zavarovanj zelo ugodna in je za zavarovance pridobitev na zavarovalnem trgu. Vendar ni odveč upoštevati, da se je davčna zakonodaja v Sloveniji doslej hitro spreminjala, tako da je težko predvideti, kako bo to področje urejeno čez desetletje.

Razlike v davčni zakonodaji pri življenjskih zavarovanjih med državami so številne. Ugodna davčna zakonodaja pa je lahko motivacija za nakup življenjskega zavarovanja in je lahko tudi vzrok za uspešno prodajo produktov življenjskega zavarovanja. Neugodna davčna zakonodaja pa lahko še tako dobro oblikovan produkt naredi nepriljubljeno. Tako ima prav davčna zakonodaja velik vpliv na prodajo življenjskih zavarovanj (Atkinson & Dallas, 2000, str. 36).

3.4 Primerjava naložbenega življenjskega zavarovanja in neposrednega vlaganja v vzajemne sklade

Ob poplavi informacij in privlačnih ponudb na trgu, se je vedno težje odločati za ustrežno obliko varčevanja ali vlaganja. Eno izmed vprašanj je vsekakor vprašanje o razliki med naložbenim življenjskim zavarovanjem in neposrednim vlaganjem v vzajemne sklade. Zavedati se je potrebno predvsem tega, da je namen zavarovanja nekaj povsem drugega kot varčevanja. Življenjsko zavarovanje ima pomembne socialne dimenzije, saj na en način ščiti posameznika in njegovo družino, saj osebe, ki so odvisne od zavarovanca, v primeru smrti dobijo delno finančno nadomestilo. Pri varčevanju v skladih pa gre predvsem za željo človeka po večjih zasluškah za prihodnost. Ta denar običajno nalaga za kasnejšo lastno porabo oziroma ga uporabi za nadaljnje investicije.

Podobnost med naložbenim življenjskim zavarovanjem in direktnim vlaganjem v vzajemne sklade je predvsem v tem, da oba zagotavljata določeno izplačilo upravičencem (dedičem) v primeru smrti zavarovanca oz. vlagatelja. To zagotovilo velja takoj ob plačilu prve premije. Pri skladih podeduje dedič v primeru smrti vlagatelja njegov vložek, kolikor je pač vreden, pri naložbenem življenjskem zavarovanju pa dobi upravičenec zajamčeno zavarovalno vsoto. Prav tako je podobnost med obema v tem, da se pri obeh denar po odbitju vseh stroškov, nalaga v vzajemne sklade. Pri naložbenem življenjskem zavarovanju se od premije odbijejo stroški in obračuna se rizik premije za smrt. Ostala čista premija se naloži v sklade. Prezemanje naložbenega tveganja je tudi podobnost med obema, saj pri obeh naložbeno tveganje prevzema zavarovalec oz. vlagatelj.

Razlika med naložbenim življenjskim zavarovanjem in direktnim vlaganjem v vzajemne sklade pa se pokaže predvsem pri davčni zakonodaji, ki različno obravnava ti dve kategoriji, predvsem v korist naložbenim zavarovanjem. Pri naložbah v vzajemne sklade je potrebno upoštevati tako imenovano direktno obdavčitev, pri naložbenih zavarovanjih pa tudi indirektno.

Kapitalski dobički od direktnega vlaganja v vzajemne sklade so obdavčeni in sicer po Zakonu o dohodnini po 20 % stopnji od davčne osnove. Vendar pa so obdavčeni le v primeru, če se točke vzajemnih skladov prodajo oz. če se dvignejo privarčevana sredstva ali v primeru, ko se sredstva prenašajo med skladi. Omenjeni zakon pozna tudi izjemne enotne stopnje dohodnine. Stopnja dohodnine se znižuje vsakih 5 let lastništva investicijskih kuponov za 5 % (Čoroli & Plantarič, 2006, str. 265). Tabela 4 prikazuje primerjavo obdavčitve ob izplačilu pri naložbenem življenjskem zavarovanju in direktnem vlaganju v vzajemne sklade.

Tabela 4: Primerjava obdavčitve ob izplačilu

Vrsta naložbe/obdobje	0-5 let	5-10 let	10-15 let	15-20 let
Naložbena življenjska zavarovanja	20 % (Zdoh-2) + 6,5 % (ZDPZP)	20 % (Zdoh-2) + 6,5 % (ZDPZP)	0 %	0 %
Vzajemni skladi	20 % (Zdoh-2)	15 % (Zdoh-2)	10 % (Zdoh-2)	5 % (Zdoh-2)

Vir: Zdoh-2, 2006, 132. člen; ZDPZP, 1999, 7. člen; ZDPZP, 1999, 8. člen.

Zagovorniki vzajemnih skladov menijo, da davki niso prepričljiva prednost zavarovanj, saj imajo le ta višje stroške. Tomažin (2008, str. 354) pravi, da stroški skupaj z različnimi rizičnimi premijami zmanjšujejo premijo, ki se naloži v sklad. Dejansko obstaja mnogo možnosti za obračun stroškov, ki jih zavarovalnice lahko spretno izkoriščajo, saj so stroški praviloma edini vir zaslužka zavarovalnic pri takšnih zavarovanjih. Na vrednost premoženja na naložbenem računu pri naložbenem življenjskem zavarovanju vplivajo mnogi dejavniki. Kostantinovič (2007) piše, da so stroški, povezani s sklenitvijo naložbenega zavarovanja, še vedno del skrivnosti. Stroški, ki nastanejo pred, med in po sklenitvi zavarovanja pa se delijo na sklenitvene stroške (alfa stroške), stroške vplačil (beta stroške) in upravne stroške (gama stroške). Večja preglednost stroškov bi bila, z vidika porabnika, vsekakor dobrodošla, saj nepoznavanje vstopnih stroškov otežuje neposredno primerjanje različnih zavarovanj in direktne naložbe v vzajemne sklade.

Tudi menjava vzajemnih skladov znotraj naložbene police pri naložbenem življenjskem zavarovanju v obdobju varčevanja neobdavčena, saj zavarovalnice enkrat letno omogočajo brezplačno spremembo razdelitve premije med izbrane sklade. Ko vlagatelj želi preseliti

sredstva v drugi vzajemni sklad, bo ob takem prenosu plačal davek od dobička in vstopno oziroma izstopno provizijo (Kostantinovič, 2007). Vendar je v primeru vzajemnih skladov prišlo do sprememb, saj je preoblikovanje obstoječih vzajemnih skladov v podsklade krovnega sklada prineslo davčno ugodnejše in hkrati preprostejše prehajanje med podskladi krovnega sklada, kajti vlagatelj kljub ustvarjenemu kapitalskemu dobičku ni obdavčen.

Likvidnost je še ena točka, pri kateri se naložbeno življenjsko zavarovanje razlikuje od direktnega vlaganja v vzajemne sklade. Pri vzajemnih skladih je likvidnost zanesljivo večja, saj vlagatelj lahko kadarkoli izstopi iz posameznega sklada in proda poljubno število točk, vendar mora pri tem, kot sem že omenila, plačati davek na kapitalski dobiček. Pri naložbenih zavarovanjih pa so sredstva likvidna le do določenega odstotka vloženih sredstev, saj ima zavarovalec možnost izplačila predujma, ki ni obdavčen.

Oprostitev plačila davka od dobička in možnost neobdavčene menjave skladov znotraj naložbenega zavarovanja sta glavna razloga, ki naredita naložbeno zavarovanje zanimivo za vlagatelje. Ko jima dodamo življenjsko in druga zanimiva zavarovanja, dobimo stroškovno zelo ugodno naložbo (Kostantinovič, 2007).

4 NALOŽBENO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE FONDPOLICA²

Naložbeno življenjsko zavarovanje razširja ponudbo življenjskih zavarovanj zavarovalnice KD Življenje d. d. in hkrati ponudbo življenjskih zavarovanj na slovenskem zavarovalnem trgu. Kot prva zavarovalnica je trgu ponudila »Fondpolico«, obliko življenjskega zavarovanja, vezanega na vlaganje v vzajemne sklade KD. Še ena novost je bila Fondpolica z naložbenim paketom, to je življenjsko zavarovanje z nalaganjem sredstev v izbor investicijskih skladov oziroma v naložbeni paket.

4.1 Izbira naložbenega paketa ali investicijskih skladov

Čista premija življenjskega zavarovanja se lahko naloži v en naložbeni paket oziroma v največ štiri investicijske sklade. Če se zavarovalec odloči, da bo svoja sredstva vložil v naložbene pakete, ima na izbiro tri pakete. To so dinamični naložbeni paket, uravnoteženi naložbeni paket ali konzervativni naložbeni paket. Naložbeni paket je izbor investicijskih skladov, njihove značilnosti ter podrobna razčlenitev pa so prikazane v točki 4.7 ter v Prilogi 3. V primeru, da se odloči za naložbo v investicijske sklade, ima poleg 17 podskladov KD Krovnega sklada na izbiro tudi 5 tujih skladov, katerih značilnosti so opisane v točki 2.5. Skladi in naložbeni paketi se zaradi različne strukture naložb razlikujejo po stopnji tveganja in po donosnosti.

² Vse značilnosti Fondpolice opisane v tej točki temeljijo na internem gradivu zavarovalnice KD Življenje d. d..

4.2 Starostne omejitve in zavarovalna doba

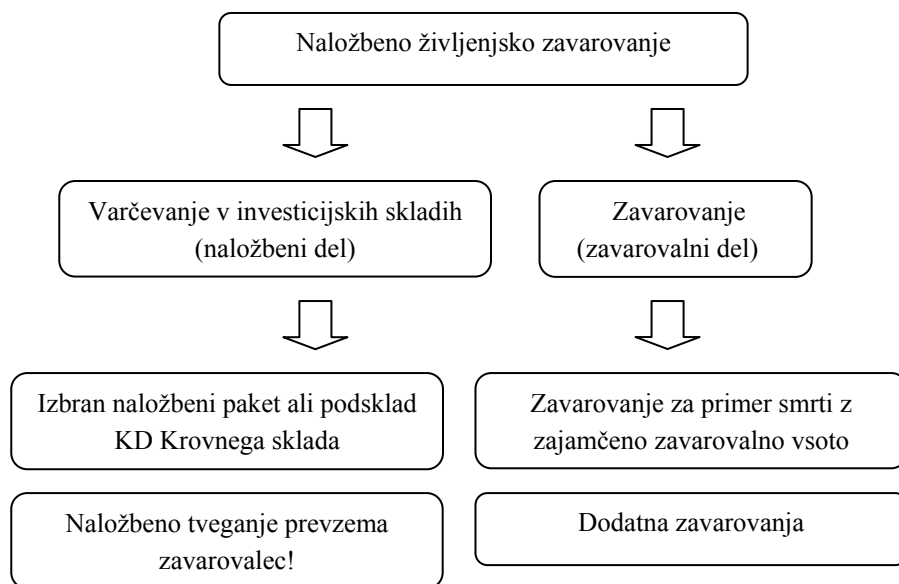
Življenjsko zavarovanje se lahko sklene za eno osebo (individualno zavarovanje) ali pa se z isto zavarovalno pogodbo zavarujeta dve osebi (vzajemno zavarovanje). Zavarujejo se lahko zdrave osebe od dopolnjenega 14. leta starosti do dopolnjenega 65. leta starosti, pod pogojem, da ob izteku zavarovanja ne bodo starejše od 75 let, pri vzajemnem zavarovanju pa 65 let. Osebe, ki niso popolnoma zdrave, ali osebe, ki so starejše od 65 let, se lahko zavarujejo le po posebnih pogojih, ki jih določi zavarovalnica. Zavarovanje se lahko sklene za najmanj 10 let in največ 30 let.

4.3 Zavarovalna vsota in zavarovalna premija

Premija se lahko plačuje v enkratnem znesku ali obročno, ko zavarovalec lahko izbira med mesečnim, četrtnim, polletnim in letnim plačilom premije. Sredstva zavarovalca se nalagajo tako, da je pri obročnem plačevanju premij v izbran naložbeni paket oziroma tuji investicijski sklad razporejeno najmanj 50 EUR, v posamezen podsklad KD Krovnega sklada pa najmanj 25 EUR. Pri enkratnem plačilu premije pa se sredstva zavarovalca nalagajo tako, da je v posamezen sklad razporejeno najmanj 500 EUR, v posamezni naložbeni paket pa 1.000 EUR.

Del osnovne premije (zavarovalni del) je namenjen zavarovanju za primer smrti (riziko premija) in morebitnim dodatnim zavarovanjem. S preostalim delom osnovne premije (naložbeni del) zavarovalnica kupuje enote investicijskih skladov, ki jih je zavarovalec izbral ob sklenitvi zavarovanja. Razdelitev premije na naložbeni in zavarovalni del prikazuje Slika 1.

Slika 1: Razdelitev premije

Vir: KD Življenje d. d., Življenjsko zavarovanje Fondpolica, 2008.

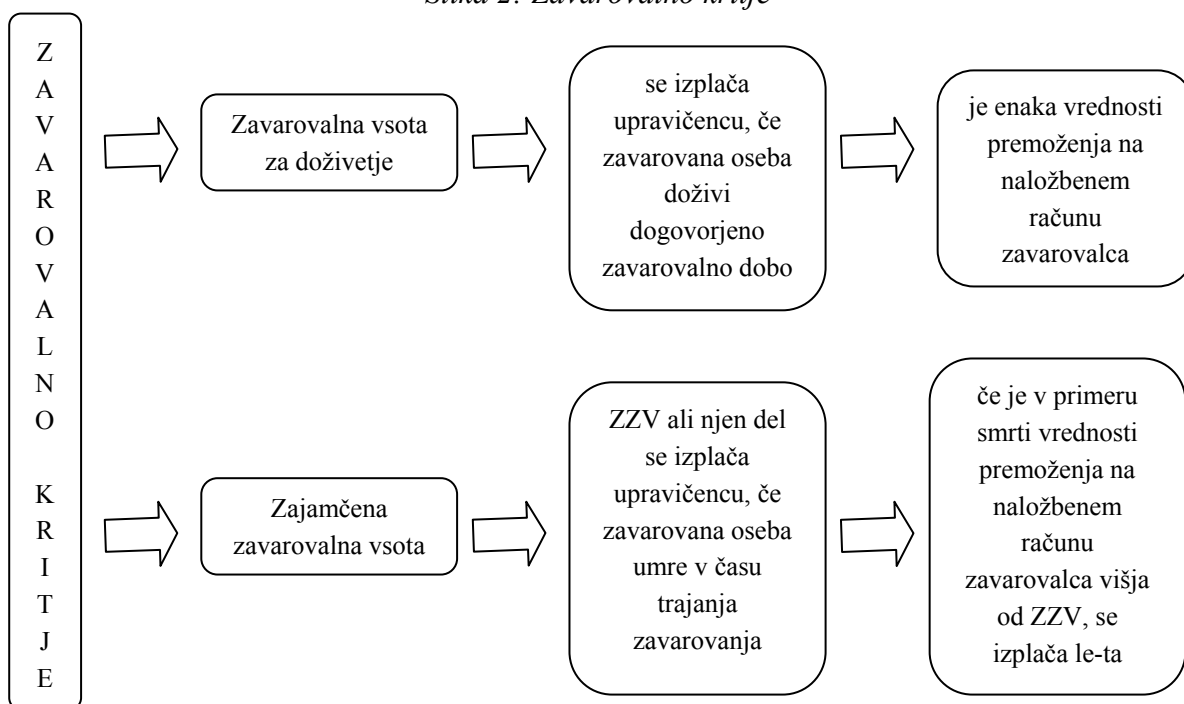
Zavarovalna vsota za primer smrti je zajamčeno izplačilo zavarovalnice, ki se izplača v primeru smrti zavarovanca. Zavarovalec se ob sklenitvi naložbenega življenjskega zavarovanja odloči za ustrezno višino mesečne premije, zavarovalno dobo ter višino zajamčene zavarovalne vsote za primer smrti (v nadaljevanju ZZV). Višino ZZV določita zavarovalec in zavarovalnica ob sklenitvi zavarovanja glede na zavarovalno dobo, dogovorjeno višino premije in pristopno starost zavarovanca.

Višina ZZV je pri enkratnem plačilu premije lahko: 120 %, 130 %, 140 % ali 150 % enkratne premije. Pri individualnem zavarovanju lahko znaša tudi 160 %, 170 %, 180 %, 190 % ali 200 % enkratne premije, če starost zavarovanca ob izteku zavarovanja ne presega 65 let. Minimalna zavarovalna vsota pri enkratnem plačilu premije znaša 1.200,00 EUR. Pri obročnem plačilu premije je višina ZZV lahko 60 %, 70 %, 80 %, 90 % ali 100 % vsote dogovorjenih premij. Pri individualnem zavarovanju lahko znaša tudi 110 %, 120 %, 130 %, 140 % ali 150 % vsote dogovorjenih premije, če starost zavarovanca ob izteku zavarovanja ne presega 65 let. Minimalna zavarovalna vsota pri obročnem plačilu premije znaša 3.600,00 EUR.

4.4 Zavarovalno kritje

Ko nastopi zavarovalni dogodek, to je ob smrti ali doživetju zavarovanca, se izplača ZZV oziroma vrednost premoženja. Zavarovalna vsota za doživetje je vedno enaka vrednosti premoženja na naložbenem računu. V primeru smrti pa se izplača ZZV oziroma vrednost premoženja, če je le-ta višja od ZZV (glej Slika 2).

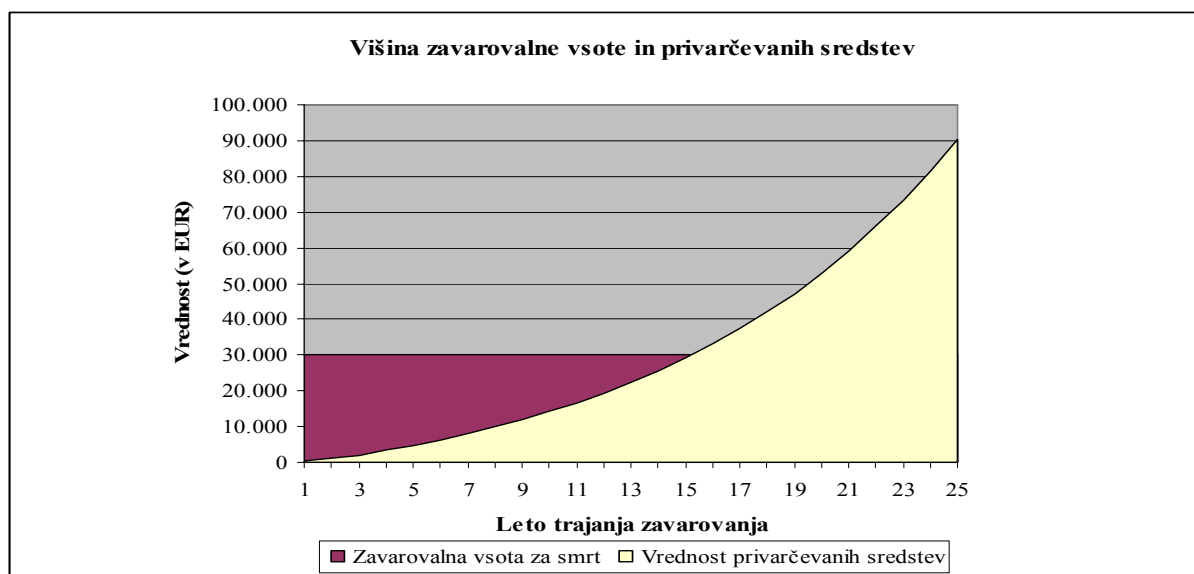
Slika 2: Zavarovalno kritje

Vir: KD Življenje d. d., Življenjsko zavarovanje Fondpolica, 2008.

Pri naložbenih življenjskih zavarovanjih s tekočim plačevanjem premij v začetku zavarovalnega obdobja na naložbenem računu posameznega sklenitelja ni zadostnega kritja za primer smrti. Zbrano premoženje iz naslova nakupa enot izbranega investicijskega sklada, ki ga zavarovalnica opravi za sklenitelja zavarovanja, je namreč v začetku nizko. Kljub navedenemu pa zavarovalnica že od samega začetka jamči za pogodbeno dogovorjeno izplačilo ob morebitnem smrtnem primeru. Zato se sklenitelj zavarovanja in zavarovalnica dogovorita za kritje za primer smrti do izbrane ZZV za toliko časa dokler vrednost premoženja iz kupljenih enot ne preseže ZZV. Pri tem se kritje v primeru kasnejšega padca premoženja pod raven ZZV zopet reaktivira. Navedeno prikazuje tudi Slika 3. Iz grafa je razvidna predvidena rast premoženja ob mesečni premiji 100 EUR, trajanju zavarovalne pogodbe 25 let in predpostavki 10 % letnega donosa izbranih investicijskih skladov, na katere je vezano naložbeno življenjsko zavarovanje. ZZV v tem primeru znaša 30.000 EUR. Če vrednost na naložbenem računu pade pod 30.000 EUR, se aktivira kritje, ki je enako ZZV.

Slika 3: Primer predvidene rasti premoženja naložbenega življenjskega zavarovanja in zjamčene zavarovalne vsote za primer smrti

Vir: KD Življenje d. d., Informativni izračuni, 2009.

4.5 Izplačilo ob doživetju

V primeru doživetja dogovorjene zavarovalne dobe bo zavarovatelj zavarovalcu izplačal vrednost premoženja ob izteku zavarovanja. Pri naložbenih življenjskih zavarovanjih se prav v tem delu odraža tveganje, ki ga nosi sam zavarovalec, saj je višina izplačila odvisna od ustvarjene donosnosti. Izplačilo ob doživetju je lahko v enkratnem znesku ali pa v obliki rente. Višina rente se določi po takrat veljavnih cenikih za rentno zavarovanje.

4.6 Naložbeni račun in vrednost premoženja

Za vsakega posameznika se v zavarovalnici KD Življenje d. d. vodi njegov osebni naložbeni račun. Na njem se vodijo podatki o številu enot premoženja, ki jih ima zavarovalec v posameznem investicijskem skladu, plačanih premijah in skupna vrednost enot premoženja v teh skladih. Posamezniku je na ta način omogočena popolna preglednost stanja naložb.

Čista premija je premija zmanjšana za vstopne stroške, stroške pridobivanja zavarovanj in stroške zavarovanja za primer smrti. Višina vseh stroškov mora biti prikazana na zavarovalni polici. Če zavarovalec izbere, da se bodo sredstva na naložbenem računu vezala na več investicijskih skladov, se čista premija razdeli na investicijske sklade po deležih, določenih na polici in se preračuna v število enot premoženja po posameznem investicijskem skladu. Premije, ki so plačane do vključno prvega dneva v mesecu, se preračuna v enote premoženja po nakupni vrednosti enote premoženja (v nadaljevanju VEP) na 8. dan v mesecu. Premije, ki so plačane do vključno 15. v mesecu, pa se preračuna v enote premoženja po nakupnem VEP na 23. dan v mesecu. To pomeni, da se število enot premoženja posameznega investicijskega sklada določi tako, da se znesek čiste premije deli z VEP, ki velja na dan preračuna.

Skupna vrednost premoženja na naložbenem računu zavarovalca se na določen dan izračuna tako, da se število enot premoženja posameznega investicijskega sklada pomnoži z VEP tega investicijskega sklada na dan vrednotenja. V primeru izbire več skladov je vrednost premoženja enaka vsoti vrednosti premoženja posameznih skladov. Primer vrednosti premoženja po letih glede na predvideno 10 % donosnost investicijskih skladov, je prikazan v Prilogi 7. Vrednost premoženja na naložbenem računu ob danih predpostavkah preseže vrednost ZZV v 16. letu.

Zavarovalec ob sklenitvi zavarovalne pogodbe izbere, ali se bodo sredstva na naložbenem računu vezala na notranjo ali na zunanjo referenčno vrednost za določitev vrednosti premoženja na naložbenem računu. **Zunanja referenčna vrednost** je lahko vrednost enote premoženja investicijskega sklada, indeks vrednostnih papirjev oziroma druga referenčna vrednost, ki je javno dostopna. **Notranja referenčna vrednost** je količnik med čisto vrednostjo premoženja kritnega sklada, ki ga je zavarovalnica oblikovala za življenjsko zavarovanje, in številom enot tega sklada.

Vrednost premoženja v skladih, ki sestavljajo naložbeni paket, se ohranja v odstotkih, ki jih predstavlja posamezni sklad v naložbenem paketu. VEP posameznega naložbenega paketa je zunanja referenčna vrednost za določitev vrednosti premoženja na naložbenem računu. Sprememba VEP naložbenega paketa se izračuna kot uteženo povprečje sprememb VEP posameznih skladov, ki sestavljajo naložbeni paket. Utež je določena z deležem posameznega investicijskega sklada v naložbenem paketu. VEP posameznega naložbenega paketa se objavlja na spletni strani zavarovalnice. VEP investicijskega sklada se objavlja v dnevnem časopisju, na spletnih straneh, teletekstu, revijah in podobno. Naložbena struktura in stopnja

tveganja pa sta razvidni iz prospekta posameznega investicijskega sklada. Zavarovalnica zavarovalca letno obvešča o stanju na naložbenem računu.

Pri posameznem naložbenem računu je zelo pomemben izračun oziroma odbitek upravljalске provizije in riziko premije. Upravljalška provizija se obračuna od vrednosti premoženja na naložbenem računu na zadnji dan v mesecu za tekoči mesec tako, da zavarovalnica odšteje ustrezno število enot premoženja z naložbenega računa. Če je zavarovalec izbral, da se sredstva na naložbenem računu vežejo na več investicijskih skladov, se upravljavska provizija obračuna po posameznem investicijskem skladu. Riziko premija se obračuna na enak način kot upravljalska provizija, vendar s to razliko, da se obračuna na prvi dan v mesecu in ne zadnji dan kot pri upravljalski proviziji. Če je zavarovalec izbral, da se sredstva na naložbenem računu vežejo na več investicijskih skladov, se riziko premija obračuna sorazmerno po posameznem investicijskem skladu. Odvisna pa je od starosti in spola zavarovanca, vrednosti enote premoženja na naložbenem računu, dogovorjene zavarovalne vsote za primer smrti in drugih faktorjev, ki jih določi zavarovalnica.

Če v času trajanja zavarovanja vrednost premoženja pade toliko, da vplačana premija in vrednosti premoženja ne zadostujeta več za pokrivanje riziko premije in stroškov zavarovanja, zavarovalnica obvesti zavarovalca o prenehanju zavarovanja.

4.7 Sestava naložbenega paketa

Naložbeni paket sestavlja 6 različnih vzajemnih skladov pri dinamičnem ter konzervativnem naložbenem paketu, oziroma 5 različnih vzajemnih skladov pri uravnoveženem naložbenem paketu. Vsi naložbeni paketi omogočajo geografsko in strukturno razpršitev naložb. Minimalni vložek je 50 EUR v posamezen naložbeni paket, kar omogoča zavarovalcu, da je udeležen v rasti več skladov naenkrat, saj se sredstva naložijo v več skladov naenkrat. Z investiranjem v naložbeni paket zavarovalec doseže tudi večjo razpršenost svojih naložb.

Zavarovalnica lahko vsaj enkrat letno spremeni sestavo posameznega naložbenega paketa. Prednost tega je, da ustreznost sestave posameznega naložbenega paketa glede na tržne razmere in pričakovanja o gibanjih kapitalskih trgov v prihodnosti spremljajo finančni strokovnjaki (Pust, 2008). Sestava se spremeni na podlagi razmer na kapitalskih trgih in pričakovane uspešnosti ter tveganosti posameznih skladov, ki sestavljajo naložbeni paket. Sprememba sestave naložbenega paketa pomeni zamenjavo posameznih investicijskih skladov ali spremembo njihovih deležev v posameznem naložbenem paketu. Zadnja zamenjava naložbenih paketov je bila opravljena 1. 12. 2008, ko je pri odločitvi o novi sestavi naložbenega paketa in skladih, ki bodo sestavljali posamezni naložbeni paket, veliko vlogo odigrala finančna kriza v letu 2008.

- **Dinamični naložbeni paket**

Z dinamičnim naložbenim paketom se sredstva nalagajo v delniške sklade. Poudarek je na geografski razpršenosti in razvijajočih se trgih. Ciljna povprečna letna donosnost je 11 % - 12 %. Sredstva zavarovalcev se nalagajo:

- ♦ v hitro razvijajoče se države Indije, Kitajske, Brazilije, Mehike, Rusije in ostale, za katere je značilna nadpovprečno hitra realna gospodarska rast, velike zaloge surovine in energentov, poceni delovna sila in velike devizne rezerve,
- ♦ na trge držav Balkana, kjer se pričakuje pospešen razvoj in sistematično zniževanje naložbenega tveganja v naslednjih petih do desetih letih, saj se je proces približevanja teh držav k Evropski Uniji praktično šele dobro začel,
- ♦ na trge vzhodne in srednje Evrope, ki so zaradi poglobljenih evropskih investicij in ugodnih vrednotenj podjetij na srednji in dolgi rok zelo privlačni. Fleksibilna struktura vzajemnega sklada KD Prosperita dopušča večjo odzivnost na spremembe v omenjenem območju,
- ♦ v alternativne vire energije, ki v obdobju globalnega segrevanja igrajo vse bolj pomembno vlogo.

- **Uravnoveženi naložbeni paket**

Z uravnoveženim naložbenim paketom se sredstva usmerjajo tako v delniške kot tudi obvezniške investicijske sklade. Ciljna povprečna letna donosnost je 8 % - 9 %. Sredstva zavarovalcev se nalagajo:

- ♦ v vzajemni sklad denarnega trga, ki svoja sredstva vlaga v najvarnejše in visoko likvidne oblike finančnih instrumentov,
- ♦ na razvite trge zahodne Evrope, vključno s Slovenijo,
- ♦ na trge vzhodne in srednje Evrope, tako kot pri dinamičnem naložbenem paketu,
- ♦ na hitro rastoče trge, ki so in bodo zaradi vzpona srednjega sloja prebivalstva in rasti realnih dohodkov predstavljali gonilo svetovnega gospodarskega razvoja v prihodnjih letih. Pokriva jih delniški vzajemni sklad KD Novi trgi,
- ♦ manj tvegan sklad skladov – KD Prvi izbor, vzajemni sklad delniških skladov, ki omogoča globalno razpršenost in izpostavljenost preostalim trgom.

- **Konzervativni naložbeni paket**

S konzervativnim naložbenim paketom se doseže večja izpostavljenost obvezniškim skladom, kar daje dodatno varnost in stabilnost vloženih sredstev. Ciljna povprečna letna donosnost je 6 % - 7 %. Sredstva zavarovalcev se nalagajo:

- ♦ v vzajemni sklad denarnega trga, tako kot pri uravnoveženem naložbenem paketu,
- ♦ v obvezniški sklad na razvitih trgih zahodne Evrope,
- ♦ na razvite trge zahodne Evrope, vključno s Slovenijo, tako kot pri uravnoveženem naložbenem paketu,
- ♦ prav tako kot pri uravnoveženem naložbenem paketu v manj tvegan sklad skladov KD Prvi izbor, vzajemni sklad delniških skladov,

- ♦ na trge vzhodne in srednje Evrope, ki so zaradi poglobljenih evropskih investicij in ugodnih vrednotenj podjetij na srednji in dolgi rok zelo privlačni, tako kot pri dinamičnem naložbenem paketu,
- ♦ delnice podjetij, katerih proizvodi in storitve ohranjajo življenje, podaljšujejo življenjsko dobo in izboljšujejo kakovost življenja, kar omogoča KD Vitalnost, delniški vzajemni sklad.

V Prilogi 3 je prikazana razčlenitev naložbenih paketov po vzajemnih skladih ter hkrati, kakšen odstotek celotnega paketa predstavlja posamezen sklad. Takšna razčlenitev velja od 1. 12. 2008 dalje. V Prilogi 4 pa je prikazano gibanje VEP naložbenih paketov od 1. 1. 2007, to je od takrat, ko so bili naložbeni paketi prvič ponujeni zavarovalcem. Graf prikaže tudi vpliv finančne krize na gibanje VEP naložbenih paketov, saj so le-ti doživeli občuten padec v letu 2008.

4.8 Sklenitev zavarovanja

Zelo pomembno je, da se vsak posameznik, kot to velja tudi pri drugih oblikah sklepanja pogodb, že pred samo sklenitvijo seznanj z vsemi pomembnejšimi določbami morebitne sklenjene pogodbe. Potrebno se je namreč zavedati, da je sklenjena pogodba obvezujoča za obe strani (na eni strani za zavarovalnico in na drugi strani za sklenitelja pogodbe). Določila zavarovalne pogodbe so zapisana v pogojih, ki se uporabljajo za posamezno življenjsko zavarovanje in se morajo izročiti ob podpisu sklenjene pogodbe. Zavarovalnice jih imenujejo splošni pogoji za življenjsko zavarovanje in so sestavni del zavarovalne pogodbe. Vsebina pogojev, ki velja za sklenjeno zavarovalno pogodbo, je zelo pomembna, zato je prav, da se z njeno vsebino posameznik seznanj pred sklenitvijo.

Zavarovalni agent ali zavarovalni zastopnik predloži v pisni obliki ponudbo za naložbeno življenjsko zavarovanje zavarovalcu. Ponudba predstavlja predlog za sklenitev pogodbe in se predloži zavarovatelju, ki jo v roku osmih dni sprejme ali odkloni. Če mora zavarovanec opraviti zdravniški pregled, je rok za sprejem ponudbe 30 dni. Zavarovalec prejme polico življenjskega zavarovanja, izdano v enem izvodu. Polica je listina o sklenjeni zavarovalni pogodbi in vsebuje podatke o zavarovatelju, zavarovalcu, zavarovancu, upravičencu, vrsti zavarovanja, vzajemnih skladih, trajanju zavarovanja, premiji, zavarovalnih vsotah, datumu izstavitve in podpisu pogodbenih strank. Sestavni deli pogodbe so: ponudba, polica, splošni in dopolnilni pogoji, vse morebitne izjave, zdravniško spričevalo ter morebitni drugi dodatki.

5 OPCIJE PRI FONDPOLICI³

Za naložbeno življenjsko zavarovanje »Fondpolica« (v nadaljevanju Fondpolica), je značilna velika prilagodljivost, saj med trajanjem zavarovanja omogoča številne spremembe.

5.1 Sprememba premije in zavarovalne vsote

Zavarovalec lahko na podlagi soglasja zavarovalnice v času trajanja zavarovanja zahteva spremembo premije ali ZZV. Največja sprememba premije in ZZV je do vrednosti minimalne oziroma maksimalne ZZV ali premije, ki ju določi zavarovalnica. Znižanje premije ali ZZV je možno najprej po preteku prvega zavarovalnega leta. Povišanje ZZV lahko zavarovalec zahteva tudi pred pretekom prvega zavarovalnega v primeru sklenitve zakonske zveze zavarovanca, rojstva otroka zavarovanca, če zavarovanec ustanovi lastno podjetje ali najame hipotekarno posojilo. V teh primerih mora zavarovalec zaprositi za spremembo v roku treh mesecev, sicer ta pravica preneha. Najvišje možno povečanje zavarovalne vsote je za 50 % prvotne ZZV.

Znižanje premije je možno ob zavarovalnem letu, če je zahtevek prispel na zavarovalnico do 15. v mesecu pred iztekom zavarovalnega leta. Med zavarovalnim letom je nižanje premije možno samo v izjemnih primerih, kot je na primer izguba zaposlitve, za kar morajo biti predložena pisna dokazila.

5.2 Zamenjava naložbenega paketa ali investicijskega sklada

Zavarovalec lahko zahteva zamenjavo naložbenega paketa oziroma zamenjavo skladov najprej po preteku enega leta od začetka zavarovanja. Če se zavarovalec odloči za zamenjavo naložbenega paketa, lahko izbere drug naložbeni paket ali posamezne investicijske sklade iz ponudbe zavarovalnice. V tem primeru se vrednost premoženja na polici prenese v drug naložbeni paket ali posamezne izbrane investicijske sklade. Prav tako se potem tudi določi razdelitev premije med izbrane sklade. Za prvo zamenjavo skladov v koledarskem letu zavarovalnica obračuna stroške transakcije, za vsako naslednjo zamenjavo v koledarskem letu pa je potrebno plačati tudi stroške zamenjave skladov po veljavnem ceniku zavarovalnice. Pri vseh spremembah pa velja, da ostanejo začetek in iztek zavarovanja, premija ter zavarovalna vsota nespremenjeni.

V primeru prenehanja poslovanja izbranega investicijskega sklada ima zavarovalec pravico zahtevati izplačilo odkupne vrednosti police v višini, ki je določena v splošnih pogojih za Fondpolico ali pa sredstva v višini vrednosti premoženja v izbranem investicijskem skladu prenesti v drug investicijski sklad. Če zavarovalec to ne stori sam v predvidenem roku, ima

³ Vse opcije pri Fondpolici opisane v tem poglavju temeljijo na internem gradivu zavarovalnice KD Življenje d. d..

zavarovalnica pravico, da sama prenese sredstva v sklad, ki je po naložbeni politiki najbolj podoben prvotno izbranemu investicijskemu skladu.

5.3 Sprememba razdelitve premije

Sprememba razdelitve premije je mogoča šele po preteku enega leta od začetka zavarovanja in je v koledarskem letu možna le enkrat brez plačila stroškov storitev, za vsako naslednjo spremembo, ki se izvede v istem koledarskem letu pa je potrebno plačati stroške spremembe razdelitve premije po veljavnem ceniku zavarovalnice. Zavarovalec se lahko odloči, da bo spremenil razdelitev premije v nove sklade, delno ali v celoti.

5.4 Sprememba trajanja zavarovanja

V času trajanja zavarovanja je mogoče skrajšati ali podaljšati trajanje zavarovanja, vendar s soglasjem zavarovalnice. Zavarovanje se lahko podaljša najkasneje en mesec pred iztekom zavarovanja. Vendar je podaljšanje enkratno, največ za 5 let in brez dodatnega zdravniškega pregleda. V primeru podaljšanja zavarovanja starost ob izteku zavarovanja ne sme presegati starostnih omejitev, ki sem jih opisala v točki 4.2 te diplomske naloge. Podaljšanje zavarovanja se potem vodi kot zavarovanje brez nadaljnjega plačevanja premije, kar pomeni, da zavarovalnica obračunava riziko premijo in premijo za dodatna zavarovanja ter stroške zavarovalnice z znižanjem števila enot premoženja na naložbenem računu zavarovalca.

5.5 Sprememba v drugo obliko zavarovanja

Zavarovalec lahko zahteva spremembo naložbenega življenjskega zavarovanja v drugo obliko življenjskega zavarovanja. Sprememba je možna najprej po preteku treh let od začetka zavarovanja. Pri pretvorbi naložbenega življenjskega zavarovanja v na primer mešano življenjsko zavarovanje se upoštevajo zavarovalni pogoji za mešano življenjsko zavarovanje.

5.6 Odkup

Zavarovalnica izplača odkupno vrednost police naložbenega življenjskega zavarovanja na zahtevo zavarovalca, če so (je):

- ♦ plačane premije za najmanj dve leti pri zavarovanjih z zavarovalno dobo do vključno 14 let,
- ♦ plačane premije za najmanj tri leta pri zavarovanjih z zavarovalno dobo nad 14 let,
- ♦ od začetka zavarovanja preteklo najmanj eno leto pri enkratnem plačilu premije.

Pri obročnem plačevanju premije znaša odkupna vrednost police v prvih petih letih trajanja zavarovanja 95 % vrednosti premoženja, po petih letih 99 % in v zadnjih petih letih trajanja zavarovanja 100 % vrednosti premoženja. Pri enkratnem plačilu premije pa znaša odkupna vrednost 99 % vrednosti premoženja, v zadnjih petih letih pa prav tako 100 % vrednosti premoženja kot pri obročnem plačevanju.

Odkupna vrednost police je torej odvisna od vrednosti premoženja in ne višine plačane premije. Zato mora biti k polici priložena tabela odkupnih vrednosti. Primer odkupnih vrednosti zavarovanja je prikazan v Prilogi 6 ter Prilogi 7 za primer obročnega plačevanja premije, in sicer 100 EUR mesečno, trajanju zavarovalne pogodbe 25 let in predpostavki 10 % letnega donosa izbranih investicijskih skladov, na katere je vezano naložbeno življenjsko zavarovanje.

5.7 Obnovitev

Na pisno zahtevo zavarovalca se lahko zavarovanje, ki je razdrto ali pa kapitalizirano⁴, obnovi vendar najkasneje v roku 12 mesecev od izteka meseca, za katerega je bila plačana zadnja premija. Obnovitev zavarovanja je možna pod pogojem, da so do obravnave zahteve za obnovitev plačane vse zapadle premije in da je zavarovančevo zdravstveno stanje ustrezno za sprejem v zavarovanje. V primeru, da je zahteva za obnovitev predložena v roku treh mesecev od izteka meseca, za katerega je bila plačana zadnja premija, je zavarovalnica dolžna obnoviti zavarovanje ne glede na zdravstveno stanje zavarovanca.

5.8 Predujem

Če so bile od dneva zavarovanja vplačane vsaj tri letne premije pri zavarovanju z obročnim plačilom premije, lahko zavarovalnica zavarovalcu na njegovo pisno zahtevo izplača del vrednosti premoženja na naložbenem računu zavarovalca. Pri zavarovanju z enkratnim plačilom premije se predujem lahko odobri, če je od začetka zavarovanja preteklo najmanj eno leto. Najvišji znesek predujma in tudi vsi pogoji so določeni v pogodbi o predujmu, ki ga skleneta zavarovalec in zavarovalnica. V obliki predujma se lahko izplača maksimalno 50 % vrednosti premoženja na naložbenem računu. V primeru izplačila predujma se vrednost premoženja na naložbenem računu zmanjša za znesek izplačanega predujma, tako da se odšteje ustrezno število enot premoženja iz naložbenega računa. Če je zavarovalec izbral, da se sredstva na naložbenem računu vežejo na več investicijskih skladov, se znesek predujma obračuna sorazmerno po posameznem investicijskem skladu. Zavarovalnica pa lahko prav tako zniža zavarovalno vsoto. Zavarovalec lahko kadarkoli vrne predujem v celoti ali delno. Zavarovalnica v primeru kapitalizacije zavarovanja ali spremembe v mešano življenjsko zavarovanje zahteva vračilo predujma.

5.9 Priključitev dodatnih zavarovanj

Fondpolica ponuja tudi možnost sklenitve naslednjih dodatnih zavarovanj:

⁴ Kapitalizacija pomeni, da se premij ne plačuje več, do izteka zavarovalne dobe pa je zavarovanec še vedno zavarovan z nižjo zavarovalno vsoto. Znižana zavarovalna vsota je enaka vrednosti premoženja na datum znižanja, če je vrednost premoženja nižja od dogovorjene zavarovalne vsote za primer smrti, v nasprotnem primeru je enaka dogovorjeni zavarovalni vsoti za primer smrti (KD Življenje, d. d., 2008).

- ♦ dodatno nezgodno zavarovanje;
- ♦ dodatno nezgodno zavarovanje otroka;
- ♦ dodatno zavarovanje kritičnih bolezni.

Dodatno nezgodno zavarovanje se sklene kot dodatno zavarovanje pri življenjskem zavarovanju z obročnim plačilom premije, pri enkratnem plačilu premije ga ni mogoče skleniti. Lahko se sklene za naslednje primere: smrti zaradi nezgode, smrti zaradi nesreče, trajne invalidnosti zaradi nezgode, dnevnega nadomestila za dneve v bolnišnici zaradi nezgode, dnevnega nadomestila za začasno nesposobnost za delo zaradi nezgode. Dinamika plačevanja premije dodatnega nezgodnega zavarovanja mora biti enaka dinamiki plačevanja premije življenjskega zavarovanja, višino premije pa zavarovalec izbere poljubno glede na želje in potrebe. Zavarovalne vsote za dodatno nezgodno zavarovanje se določajo v odvisnosti od zavarovalne vsote za življenjsko zavarovanje.

Dodatno nezgodno zavarovanje otroka do dopolnjenega 19. leta starosti se sklene kot dodatno zavarovanje pri življenjskem zavarovanju z obročnim plačilom premije. Lahko se sklene za naslednje primere: 100 % trajna invalidnost, trajna invalidnost, izguba življenja zaradi nezgode, izguba življenja zaradi bolezni (zavarovalna vsota za izgubo življenja zaradi bolezni se izplača po prvem letu starosti otroka), dan v bolnišnici v Sloveniji, dan v bolnišnici v tujini. Začetek dodatnega nezgodnega zavarovanja je enak začetku življenjskega zavarovanja. Iztek dodatnega nezgodnega zavarovanja otroka je določen ob zavarovalnem letu:

- ♦ tistega leta, v katerem bo zavarovani otrok dopolnil 20 let,
- ♦ če je iztek življenjskega zavarovanja določen pred letom, v katerem bo zavarovani otrok dopolnil 20 let, je iztek dodatnega nezgodnega zavarovanja enak kot pri življenjskem zavarovanju.

Dodatno zavarovanje kritičnih bolezni se sklene prav tako kot predhodna dodatna zavarovanja le v primeru obročnega plačevanja premije in krije izplačilo dodatne zavarovalne vsote v primeru prve pojavitve ene od kritičnih bolezni. Zavarovalno kritje obsega 11 kritičnih bolezni. Zavarujejo se lahko osebe od dopolnjenega 18. leta starosti do 60. leta starosti. Zavarovalno kritje začne veljati po poteku šestih mesecev trajanja zavarovanja kritičnih bolezni in traja do izteka življenjskega zavarovanja oziroma največ do zavarovančevega 65. leta starosti. Kritje obsega izplačilo dodatne zavarovalne vsote v primeru, ko se ena od kritičnih bolezni pojavi prvič. Premija se plačuje skupaj s premijo za življenjsko zavarovanje. To dodatno zavarovanje pa omogoča tudi dodatno kritje za otroke zavarovanca in obsega izplačilo dodatne zavarovalne vsote za primer kritičnih bolezni za zavarovančeve otroke od dopolnjenega 3. do dopolnjenega 20. leta starosti. Dodatna zavarovalna vsota se izplača, če zavarovanec ali otrok zavarovanca preživi obdobje treh mesecev od ugotovitve diagnoze ene od kritičnih bolezni. Ko se izplača dodatna zavarovalna

vsota za primer kritičnih bolezni zavarovanca, dodatno zavarovanje za primer kritičnih bolezni preneha veljati.

5.10 Ostale možnosti

Zavarovalec se ob sklenitvi naložbenega življenjskega zavarovanja lahko odloči še za eno dodatno storitev, ki jo ponuja zavarovalnica in to je **Fondpolica wellness**, ki je življenjsko zavarovanje z vključenimi preventivnimi storitvami. Sklene se lahko samo za eno osebo v primeru, da znaša mesečna premija za življenjsko zavarovanje 250 EUR ali več. S to dodatno možnostjo ima zavarovanec pravico do preventivne storitve, ki obsega preventivni zdravniški pregled ali wellness storitev v obliki vikend paketa v vrednosti, navedeni v dodatku k polici. Zavarovanec je upravičen do preventivne storitve prvič po dveh letih trajanja zavarovanja ter vsakih nadaljnjih pet let trajanja zavarovanja. Dogovorjeno storitev lahko koristi izključno zavarovanec, in sicer v roku šestih mesecev od pridobitve pravice do preventivne storitve. Pogoji za koriščenje preventivne storitve je, da so v celoti plačane vse zapadle premije.

Novost, ki jo je zavarovalnica KD Življenje d. d. ponudila na trg s septembrom 2009 pri sklenitvi Fondpolice, je **Zajamčeni paket**. V letu 2008 se je zaradi finančne krize ustvarilo nezaupanje ljudi v trg kapitala in posledično v naložbena življenjska zavarovanja. Tako so se v zavarovalnici KD Življenje d. d. odločili slediti usmeritvam trga ter oblikovati nov produkt. Zajamčeni paket so v zavarovalnici oblikovali za tiste zavarovalce, ki se želijo za določeno obdobje delno ali v celoti izogniti nihanjem na kapitalskih trgih, saj je v času nižjih donosov in padcev oziroma počasneje rastočih trgov, veliko povpraševanje po garantiranih produktih.

Zajamčen paket je naložba, ki zagotavlja donos v višini najmanj 2,75 % letno. V primeru, da je dosežen donos naložb višji od zajamčenega, so življenjska zavarovanja z vključenim Zajamčenim paketom udeležena tudi v pripisu letnega dobička. S tem produktom ima Fondpolica še eno dodatno možnost, saj je na eni polici, poleg vseh v diplomski nalogi opisanih možnosti, mogoče izbrati tudi naslednje kombinacije:

- ◆ Zajamčeni paket,
- ◆ 1 naložbeni paket (dinamični, uravnoteženi ali konzervativni) in Zajamčeni paket,
- ◆ največ 4 investicijske sklade in Zajamčeni paket.

V Prilogi 5 je prikazan informativni izračun za Zajamčeni paket, s katerim sem prikazala, kako Zajamčeni paket združuje prednost mešanega življenjskega zavarovanja (saj ima zajamčen donos 2,75 %) ter prednosti naložbenega življenjskega zavarovanja s svojo fleksibilnostjo, saj ponuja možnost odkupa, predujma in tudi udeležbo v donosih investicijskih skladov.

6 PRIMERJAVA NALOŽBENEGA ŽIVLJENJSKEGA ZAVAROVANJA FONDPOLICA Z MEŠANIM ŽIVLJENJSKIM ZAVAROVANJEM ZAVAROVALNICE KD ŽIVLJENJE D. D.⁵

Mešano življenjsko zavarovanje je kombinacija življenjskega zavarovanja za primer smrti in življenjskega zavarovanja za doživetje, medtem ko je naložbeno življenjsko zavarovanje kombinacija varčevanja v investicijskih skladih in življenjskega zavarovanja za primer smrti v višini zajamčene zavarovalne vsote.

6.1 Primerjava naložbenega z mešanim zavarovanjem – zavarovalni del

6.1.1 Zavarovalna vsota

Za razliko od Fondpolice pri sklenitvi mešanega življenjskega zavarovanja dobi upravičenec v primeru smrti zavarovanca le izplačilo v vrednosti zavarovalne vsote. Razlika med mešanim življenjskim zavarovanjem ter Fondpolico je tudi v tem, da mešano življenjsko zavarovanje ponuja dodatno zavarovalno vsoto za rojstvo otroka, saj v tem primeru zavarovalnica izplača dodatno zavarovalno vsoto, ki znaša 3 % zavarovalne vsote za doživetje, vendar pod pogojem, da se je otrok rodil po devetih mesecih trajanja zavarovanja.

6.1.2 Zavarovalna doba

Mešano življenjsko zavarovanje je možno skleniti za najmanj 5 let in največ 25 let. Naložbenega življenjskega zavarovanja ni možno skleniti za manj kot 10 let. V tem primeru ima mešano življenjsko zavarovanje prednost, saj nudi sklenitelju možnost zavarovanja za krajše obdobje, kar je velika prednost za tiste posameznike, ki se izogibajo dolgoročnim obveznostim. Pomanjkljivost, ki se pojavi pri mešanem življenjskem zavarovanju s krajšo zavarovalno dobo od 10 let, je predvsem pri davčni obravnavi takšnih zavarovanj, kar sem opisala v točki 3.3.1.

6.1.3 Enkratno vplačilo

Po predhodnem soglasju zavarovalnice ima zavarovalec pri Fondpolici kadarkoli do izteka zavarovanja možnost vplačati dodatno enkratno premijo. Zajamčena zavarovalna vsota se v tem primeru ne spremeni se pa poveča vrednost sredstev na naložbenem računu. Če vrednost sredstev na naložbenem računu presega zajamčeno zavarovalno vsoto, bo to enkratno plačilo v primeru zavarovalnega primera, kljub nespremenjeni zajamčeni zavarovalni vsoti, povečalo izplačilo zavarovalnice. Mešano življenjsko zavarovanje ne ponuja takšne možnosti, saj so že

⁵ Primerjava med obema vrstama zavarovanj v tem poglavju temelji na internem gradivu zavarovalnice KD Življenje d. d..

ob sklenitvi zavarovanja vnaprej določena vsa izplačila ob koncu zavarovalne dobe ali ob pojavu zavarovalnega primera.

6.1.4 Odkup

Pogoji za odkup zavarovanja so pri Fondpolici enaki kot pri mešanem življenjskem zavarovanju, saj se odkupna vrednost police lahko izplača pri obeh vrstah zavarovanja. Razlika je v tem, da je pri mešanem življenjskem zavarovanju skozi celotno zavarovalno dobo odkupna vrednost nižja od vplačanih premij in je enaka 95 % do 100 % matematične rezervacije.

Primerjava odkupnih vrednosti pri Fondpolici ter mešanem življenjskem zavarovanju je prikazana v Prilogi 6. Odkupna vrednost pri Fondpolici narašča veliko hitreje kot pri mešanem življenjskem zavarovanju, saj preseže vrednost vplačanih premij že po 8. letu, medtem ko je pri mešanem zavarovanju skozi celotno zavarovalno dobo nižja.

6.1.5 Predujem

Poglavitna razlika med Fondpolico ter mešanim življenjskim zavarovanjem je v tem, da pri mešanem življenjskem zavarovanju izplačilo predujma ni možno. V tem primeru ima Fondpolica veliko prednost pred mešanim življenjskim zavarovanjem.

6.1.6 Dodatna zavarovanja

Mešanemu življenjskemu zavarovanju je možno priključiti še dodatna zavarovanja, tako kot pri Fondpolici. V tem primeru ni nobene razlike med obema zavarovanjema, saj obe ponujata možnost priključitve dodatnega nezgodnega zavarovanja, dodatnega nezgodnega zavarovanja otroka in tudi dodatnega zavarovanja kritičnih bolezni.

6.2 Primerjava naložbenega z mešanim zavarovanjem – naložbeni del

6.2.1 Vrsta sklada

Pri mešanem življenjskem zavarovanju ni možnosti izbire sklada, ker je le-ta že določen po Zakonu o zavarovalništvu, za razliko od Fondpolice, kjer zavarovalec lahko izbira med široko paleto skladov, katerih značilnosti sem opisala v točki 4.1.

Pri mešanem življenjskem zavarovanju se torej po zakonu vsa sredstva nalagajo v kritni sklad. »Kritni sklad je kritno premoženje namenjeno kritju obveznosti zavarovalnice iz tistih vrst zavarovanj, za katere je potrebno oblikovati matematične rezervacije. Premoženje kritnega sklada je dovoljeno uporabiti samo za izplačilo terjatev iz zavarovanj, v zvezi s katerimi je bil oblikovan kritni sklad. Zahtevano kritje obsega matematične rezervacije.« (Zavar, 2006, 125. člen). »Matematične rezervacije se oblikujejo v višini sedanje vrednosti ocenjenih bodočih

obveznosti zavarovalnice na podlagi sklenjenih zavarovanj, zmanjšano za sedanjo ocenjeno vrednost bodočih premij, ki bodo vplačane na podlagi teh zavarovanj.« (Zavar, 2006, 117. člen). Zavarovalnica mora za vsako od vrst zavarovanj, ki jih sklepa in za katere je potrebno oblikovati matematične rezervacije, oblikovati poseben kritni sklad in s premoženjem kritnega sklada upravljati ločeno od drugega premoženja. Vrednost premoženja posameznega kritnega sklada mora biti vedno enaka najmanj višini zahtevanega kritja. Pri mešanem življenjskem zavarovanju je kritni sklad sestavljen iz vrednostnih papirjev po omejitvah iz 128. člena Zakona o zavarovalništvu. Tako so za kritni sklad določene dovoljene oblike investiranja ter deleži, ki se nanašajo na posamezno obliko. S tem naj bi bila zagotovljena varnost, rentabilnost in likvidnost naložb. Kritno premoženje predstavljajo večinoma tiste vrste naložb, ki so manj tvegane. Vrednost posameznih naložb kritnega premoženja ne sme, po Zakonu o zavarovalništvu, presežati določenih odstotkov od skupne višine zavarovalno-tehničnih rezervacij. Tudi Agencija za zavarovalni nadzor lahko določi kakšne druge vrste naložb, ki so glede na varnost, donosnost in tržnost primerne za kritno premoženje. Sklenitev mešanega naložbenega zavarovanja je najbolj varna med vsemi izbirami, vendar se to odraža na donosih.

6.2.2 Naložbeno tveganje

Pri mešanem življenjskem zavarovanju je naložbeno tveganje nizko. Pri Fondpolici pa je odvisno od tega, za kateri vzajemni sklad oziroma sklade ali naložbeni paket iz ponudbe zavarovalnice se bo zavarovalec odločil. V letu 2008 se je pokazalo, kakšno tveganje nosi zavarovalec, saj so pri padcih na finančnih trgih, velike padce doživeli tudi VEP-i vzajemnih skladov. V takšnih primerih se morajo zavarovalci zavedati, da gre pri naložbenem življenjskem zavarovanju za dolgoročno naložbo, pri kateri tveganje prevzemajo sami.

6.2.3 Zajamčen donos

Zajamčen donos je pri Fondpolici možen le v primeru, če se zavarovalec odloči sredstva na naložbenem računu vezati na Zajamčeni paket, ki sem ga opisala v točki 5.10. Pri mešanem življenjskem zavarovanju pa je zajamčena tehnična obrestna mera. Tehnična obrestna mera je tista obrestna mera, ki je vračunana v zavarovalno premijo in se nanaša na obdobje enega leta (Šenk et al., 2006, str. 3.1-33). V zavarovalnici KD Življenje d. d. znaša 2,75 %. Poleg tehnične obrestne mere se vrednosti premoženja oziroma zavarovalni vsoti pripiše še dobiček, ki se vsako leto spreminja glede na donosnost naložb kritnega sklada.

6.2.4 Udeležba pri dobičku

Pri mešanem življenjskem zavarovanju zavarovalnica ne zagotavlja točno določne višine udeležbe pri dobičku, saj je ustvarjen dobiček odvisen od številnih dejavnikov. Dobiček življenjskega zavarovanja se v splošnem tvori iz štirih različnih virov: dobička iz obresti, dobička iz smrtnosti, dobička na osnovi stroškov in drugih virov dobička. Najpomembnejši

vir dobička je dobiček iz obresti, ki nastane kot razlika med tržno obrestno mero naložb, ki pokrivajo matematične rezervacije, in tehnično obrestno mero, na osnovi katere je določena premija posameznega zavarovalnega produkta. Pri mešanem zavarovanju je premija sestavljena iz riziko, stroškovnega in varčevalnega dela. Riziko in stroškovni del se porabita sprti, preostanek pa se skupaj z varčevalnim delom nalaga v obliki matematičnih rezervacij. Ta narašča z vplačanimi premijami tako, da je ob izteku zavarovalne dobe na razpolago dovolj sredstev za pokritje zavarovalne vsote (Šenk et al., 2006, str. 3.1-57).

Dobiček zavarovalnice je tako razlika med sredstvi, ki jih ustvarja zavarovalnica z naložbami, in sredstvi, ki bi jih ustvarila glede na kalkulacije življenjskega zavarovanja. Dobiček, ki ga ustvarja zavarovalnica z upravljanjem sredstev iz mešanega življenjskega zavarovanja, se pripíše zavarovalcem oziroma k osnovni zavarovalni vsoti, del pa obdrži zavarovalnica. Zavarovalna vsota se tako iz leta v leto povečuje za pripisan dobiček.

Pri Fondpolici pa je dobiček izražen neposredno ne glede na izbiro investicijskega sklada. Prav tako so pri naložbah v investicijske sklade donosi mnogo večji in se tudi pri teh naložbah pripisujejo celotni donosi. Pri mešanem življenjskem zavarovanju pa se dobiček pripíše k osnovni zavarovalni vsoti le v nekem odstotku. Opisane značilnosti so tudi velika prednost naložbenega življenjskega zavarovanja pred mešanim življenjskim zavarovanjem.

Produkta se med seboj vsekakor razlikujeta in imata vsak določene prednosti in pomanjkljivosti. Pri izbiri primerne oblike življenjskega zavarovanja pa mora zavarovalec predvsem upoštevati svoje konkretne želje in potrebe.

SKLEP

Nekoč smo ljudje lahko živeli in preživeli brez življenjskih zavarovanj, vendar se časi bliskovito spreminjajo. Življenje nas je pripeljalo do stopnje, ko smo se začeli zavedati, da bomo morali sami poskrbeti za finančno varnejšo in lepšo jesen našega življenja. Velik del odgovornosti za socialno varnost se je prevalil na državljane, tako da življenjska zavarovanja že kar nekaj časa pridobivajo na pomenu. Katero od oblik življenjskega zavarovanja bo posameznik izbral, bo seveda odvisno od tega, kaj posameznik pričakuje od življenjskega zavarovanja.

Klasična življenjska zavarovanja, ki jih je trg začel ponujati že pred leti, pri katerih je donosnost privarčevanih sredstev precej majhna, že nekaj časa niso več konkurenčna in zanimiva. To sem ugotovila tudi sama po primerjavi števila polic klasičnih življenjskih zavarovanj med leti, saj po podatkih Slovenskega zavarovalnega združenja število polic iz leta v leto upada. Klasična življenjska zavarovanja so primerna za ljudi, ki ne želijo veliko tvegati in si želijo predvsem varno naložbo, ki jim bo zagotavljala v pogodbi določeno izplačilo v primeru smrti in doživetja.

Z letom 2001 so klasična življenjska zavarovanja začela izgubljati na pomenu, saj so se na trgu pojavila naložbena življenjska zavarovanja, ki so postala alternativa tistim zavarovalcem življenjskih zavarovanj, ki so želeli poleg sklenitve zavarovanja še aktivno sodelovati na trgu vrednostnih papirjev. Vendar sem pri primerjavi rasti števila polic in vrednosti premij za naložbena življenjska zavarovanja ugotovila, da se je med letoma 2007 in 2008 privlačnost investiranja prostih sredstev prebivalstva v naložbena življenjska zavarovanja, ki so v zadnjih letih pospeševali rast življenjskih zavarovanj, očitno zmanjšala, kar je, menim, predvsem posledica finančne krize v letu 2008. Veliko zavarovalcev se ni moglo ali ni hotelo kosati z velikim tveganjem, kar je privedlo do množičnih prekinitvev obstoječih polic ter velikega upada števila na novo sklenjenih polic naložbenih življenjskih zavarovanj.

S predstavitvijo delovanja naložbenih življenjskih zavarovanj ter prikaza naložbenega življenjskega zavarovanja kot posebne oblike finančne naložbe sem prišla do ugotovitve, da naložbeno življenjsko zavarovanje uspešno povezuje zavarovalniške in druge finančne storitve.

Pri primerjavi neposredne naložbe v vzajemni sklad in posredne naložbe preko naloženega življenjskega zavarovanja sem ugotovila, da se naložbena življenjska zavarovanja lahko postavijo ob bok vzajemnim skladom. Poznavanje davčnih predpisov pa je temeljni pogoj za primerjavo finančnih naložb. Lahko bi rekla, da je pri tej primerjavi davčna zakonodaja na strani naložbenih življenjskih zavarovanj, predvsem zaradi neobdavčenih premij in menjave skladov ter neobdavčenega dohodka po desetih letih. Ker so družbe za upravljanje začele s preoblikovanjem vzajemnih skladov v podsklade krovnega sklada, menim da bo to prineslo zelo veliko spremembo pri primerjavi naložbenih življenjskih zavarovanj z direktno naložbo v vzajemne sklade, saj se s takšnimi spremembami vzajemni skladi lahko prebijejo navzgor po lestvici priljubljenosti, če jih primerjamo z naložbenim življenjskim zavarovanjem.

V diplomski nalogi sem primerjala naložbeno življenjsko zavarovanje Fondpolica ter mešano življenjsko zavarovanje zavarovalnice KD Življenje d. d.. Ugotovila sem, da ima Fondpolica veliko prednosti pred mešanim življenjskim zavarovanjem, saj ponuja dodatne možnosti, ki jih mešano življenjsko zavarovanje ne pozna. Zavarovalci so z njo dobili možnost, da sami določijo višino premije, višino zavarovalne vsote za smrt, naložbeno politiko in dobo zavarovanja, kar je zavarovalcem omogočilo oblikovanje zavarovanja glede na njihove prihodnje cilje ter zmožnosti. Tako so za zavarovalce poglobitve prednosti Fondpolice pred mešanim življenjskim zavarovanjem možnost doseganja višje donosnosti in bistveno boljša prilagodljivost produkta med trajanjem zavarovanja.

V letu 2008 so največji padec bruto obračunane premije zabeležila prav življenjska zavarovanja, predvsem zaradi zmanjšanja povpraševanja po naložbenih življenjskih zavarovanjih. Razlog tiči v tem, da so potrošniki začeli dajati prednost drugim, varnejšim oblikam naložb. Zavarovalnice so se srečale z nepričakovanim pritiskom. Tako se bodo

morale, vsaj začasno, usmeriti v razvoj novih produktov, ki bodo vsaj malo povrnili zaupanje ljudi v zavarovalniške produkte, predvsem pa se morajo čimbolj osredotočiti na zadovoljevanje njihovih pričakovanj v današnjih negotovih časih.

LITERATURA IN VIRI

1. Atkinson B., D. & Dallas W., J. (2000). *Life insurance: Products and finance*. Schaumburg (Illinois): The Society of Actuaries.
2. Bambič, B. (2006). *Delovanje vzajemnih skladov družbe za upravljanje KD Investments d. o. o.* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
3. Benko, M. (2005). *Naložbena življenjska zavarovanja* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
4. Bijelić, M. (1998). *Zavarovanje in pozavarovanje*. Ljubljana: Art agencija.
5. Boncelj, J. (1983). *Zavarovalna ekonomika*. Maribor: Založba Obzorja.
6. Čoroli, T. (2009). Kriza zaupanja in življenjska zavarovanja. *16. dnevi slovenskega zavarovalništva* (str. 163-179). Portorož: Slovensko zavarovalno združenje.
7. Čoroli, T. & Plantarič, P. (2006). Vpliv davčne zakonodaje na konkurenčnost življenjskih zavarovanj. *13. dnevi slovenskega zavarovalništva* (str. 259-276). Portorož: Slovensko zavarovalno združenje.
8. Dimovski, V. & Volarič Prijatelj, J. (2008). Izzivi in dileme slovenskih zavarovalnic v pogojih globalizacije. *15. dnevi slovenskega zavarovalništva* (str. 285-305). Portorož: Slovensko zavarovalno združenje.
9. Drakšič, B. (2008). *Kateri vzajemci so primerni zame?* Podjetje Drakšič d. o. o. – Finančna hiša. Najdeno 14. junija 2009 na spletnem naslovu <http://www.financnahisa.si/?site=news&newsid=155>.
10. Grahek, A. (2009, julij). Zgodovina nagrajuje potrpežljive. *Kdaj & kako*, (04), 7-8.
11. Groznik, P. (2009, april). Z odprtimi kartami. *Kdaj & kako*, (03), 8-9.
12. *Kaj je vzajemni sklad?* Najdeno 20. junija 2009 na spletnem naslovu <http://www.abc-group.si/kd.htm>.
13. KD Skladi, družba za upravljanje, d. o. o. (2009). *KD Krovni sklad* (interno gradivo). Ljubljana: KD Skladi, družba za upravljanje, d. o. o.
14. KD Življenje d. d. (2009). *Informativni izračuni* (interno gradivo). Ljubljana: KD Življenje d. d.
15. KD Življenje d. d. (2008). *Mešano življenjsko zavarovanje* (interno gradivo). Ljubljana: KD Življenje d. d.
16. KD Življenje d. d. (2008). *Življenjsko zavarovanje Fondpolica* (interno gradivo). Ljubljana: KD Življenje d. d.
17. KD Življenje d. d. (2008). *Fondpolica z naložbenim paketom* (interno gradivo). Ljubljana: KD Življenje d. d.
18. Kostantinovič, D. (2007, 26. november). Naložbeno življenjsko zavarovanje: Stroškovno »ugodno«. *Kapital*. Najdeno 10. junija na spletnem naslovu <http://www.revijakapital.com/kapital/poslovnefinance.php?idclanka=5108>.

19. Kodrič, S. (2007, 22. februar). Vzajemni skladi – kratek vodič za popolne začetnike. *KD Finančna točka*. Najdeno 10. junija na spletnem naslovu <http://www.financna-tocka.si/text.php?id=6809>.
20. Lorger, L. (2007). *Naložbeno življenjsko zavarovanje kot oblika doseganja varnih kapitalskih donosov* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
21. Mehr I., R. (1970). *Life insurance*. Austin (Texas): Business Publications. Inc.
22. Pirtovšek, M. (2003). *Upravljanje vzajemnih skladov* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
23. Pirtovšek, M. (2008, november). Iz krize lahko preidemo tudi kot zmagovalci! *Kdaj & kako*, (01), 14-15.
24. Pungračič, S. (2008, 27. november). Naložbena življenjska zavarovanja: Zavarovanja pod zakoni. *Kapital*. Najdeno 15. junija 2009 na spletnem naslovu <http://www.revijakapital.com/kapital/poslovnefinance.php?idclanka=6163>.
25. Pust, B. (2008, 28. februar). Naložbena življenjska zavarovanja prevzemajo prvo mesto. *Finance*. Najdeno 23. julija na spletnem naslovu <http://www.finance.si/205951>
26. *Policy Issues in Insurance: Investment, Taxation, Insolvency*. (1996). Paris: OECD.
27. Šker, T. (2008). Poslovanje slovenske zavarovalnice v Evropski uniji. *15. dnevi slovenskega zavarovalništva* (str. 267-284). Portorož: Slovensko zavarovalno združenje.
28. Štiblar, F. & Šramel, F. (2009). Zavarovalništvo Slovenije v času svetovne krize. *16. dnevi slovenskega zavarovalništva* (str. 41-58). Portorož: Slovensko zavarovalno združenje.
29. Slovensko zavarovalno združenje. (2007). *Statistični zavarovalniški bilten 2007*. Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.
30. Slovensko zavarovalno združenje. (2008). *Statistični zavarovalniški bilten 2008*. Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.
31. Slovensko zavarovalno združenje. (2009). *Statistični zavarovalniški bilten 2009*. Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.
32. Šenk Matija et al. (2006). *Izobraževanje zavarovalnih zastopnikov in zavarovalnih posrednikov. Učbenik za slušatelje*. Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.
33. Šker, T. (2008). Poslovanje slovenske zavarovalnice v Evropski uniji. *15. dnevi slovenskega zavarovalništva* (str. 267-284). Portorož: Slovensko zavarovalno združenje.
34. Škufca, F. (2003). *Zavarovalstvo na Slovenskem*. Ljubljana: Pegaz International.
35. Špacapan, B (2006, 27. november). Naložbena zavarovanja: zavarujte se in varčujte! *Kapital*. Najdeno 15. junija 2009 na spletnem naslovu <http://www.revijakapital.com/kapital/kapitalovobjektiv.php?idclanka=4344>.
36. Špacapan, B. (2007, 19. februar). Varčevanje: Banka ali vzajemni sklad? *Kapital*. Najdeno 15. junija 2009 na spletnem naslovu <http://www.revijakapital.com/kapital/poslovnefinance.php?idclanka=4503>.

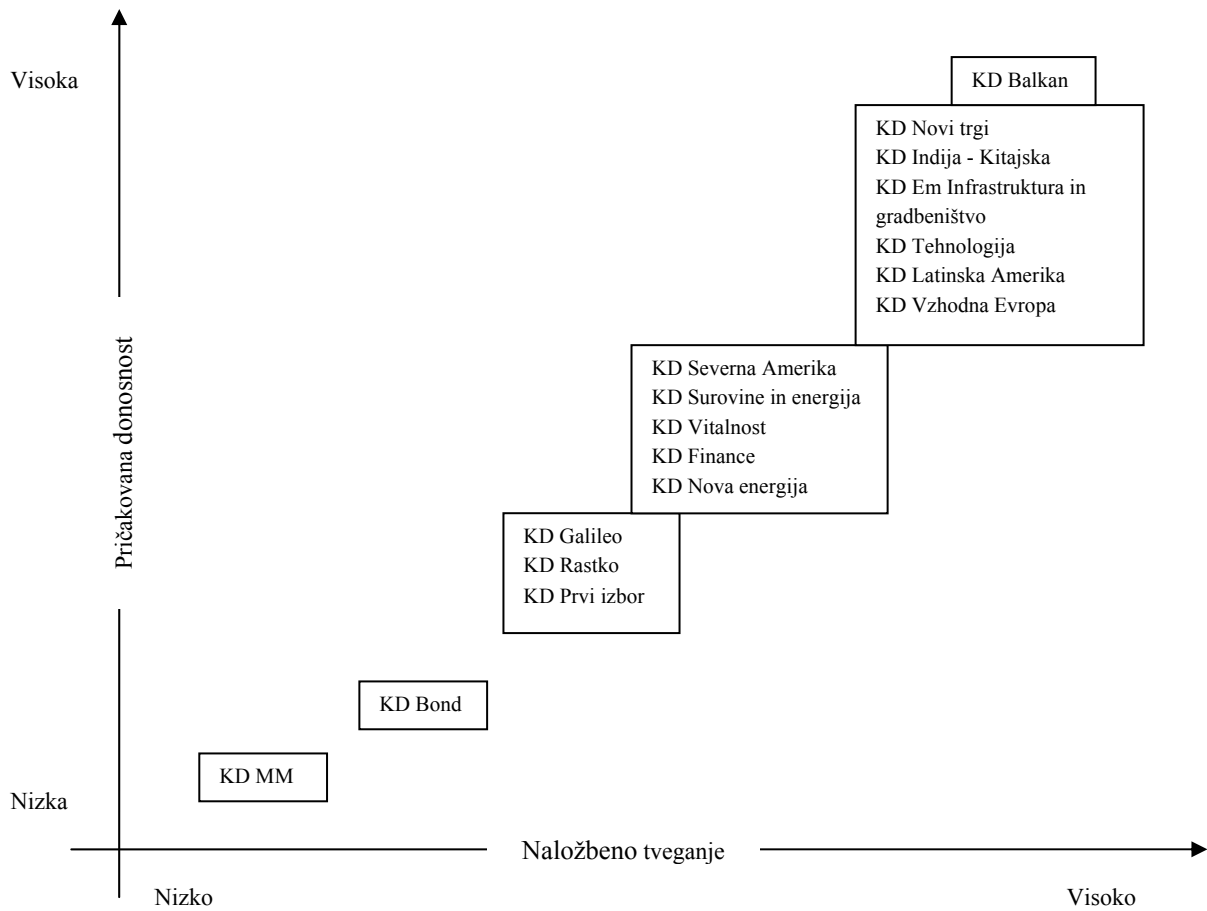
37. Tomažin, A. (2008). Vzdržnost naložbenih zavarovanj in najnovejši trendi pri klasičnih življenjskih zavarovanjih. *15. dnevi slovenskega zavarovalništva* (str. 353-366). Portorož: Slovensko zavarovalno združenje.
38. Zakon o davku od prometa zavarovalnih poslov (ZDPZP). *Uradni list RS* št. 96/2005-UPB1.
39. Zakon o dohodnini (ZDoh-1). *Uradni list RS* št. 59/2006-UPB4, 69/2006 Odl. US: U-I-48/06-13.
40. Zakon o dohodnini (ZDoh-2). *Uradni list RS* št. 117/2006-ZDoh-2, 33/2007 Odl. US: U-I-198/05-12, 45/2007 Odl. US: U-I-260/04-28.
41. Zakon o zavarovalništvu (ZZavar). *Uradni list RS* št. 109/2006-UPB2, 9/2007, 102/2007, 69/2008, 19/2009, 49/2009.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Preglednica podskladov KD Krovnega sklada glede na pričakovano donosnost in naložbeno tveganje	1
Priloga 2: Preglednica podskladov KD Krovnega sklada*	2
Priloga 3: Prikaz sestave naložbenih paketov od 1. 12 .2008 dalje	3
Priloga 4: Prikaz gibanja VEP naložbenih paketov od 1.1. 2007 dalje	4
Priloga 5: Informativni izračun vrednosti premoženja, odkupne vrednosti ter izplačila v primeru smrti za naložbeno življenjsko zavarovanje, katerega premija se nalaga v Zajamčeni paket*	5
Priloga 6: Informativni izračun odkupne vrednosti za mešano življenjsko zavarovanje in primerjava le-te z odkupno vrednostjo za naložbeno življenjsko zavarovanje v EUR po letih*	7
Priloga 7: Informativni izračun vrednosti premoženja, odkupne vrednosti ter izplačila v primeru smrti za naložbeno življenjsko zavarovanje v EUR po letih*	9
Priloga 8: Seznam zavarovalniških izrazov	11

Priloga 1: Preglednica podskladov KD Krovnega sklada glede na pričakovano donosnost in naložbeno tveganje

Vir: KD Skladi, družba za upravljanje, d. o. o., KD Krovni sklad, 2009.

Priloga 2: Preglednica podskladov KD Krovnega sklada*

Podsklad	Vrsta podsklada	Geografska/sektorska usmeritev	Stopnja tveganja*
KD Galileo	fleksibilna struktura naložb	Evropa	višje tvegan (7-8)
KD Rastko	delniški	Evropa	višje tvegan (7-8)
KD Bond	obvezniški	Evropa	nižje tvegan (3-4)
KD MM	sklad denarnega trga	ves svet	nizko tvegan (2)
KD Prvi izbor	delniški	ves svet	višje tvegan (7)
KD Balkan	delniški	države Jugovzhodne Evrope	visoko tvegan (9-10)
KD Novi trgi	delniški	razvijajoči se trgi	visoko tvegan (9)
KD Severna Amerika	delniški	države Severne Amerike	višje tvegan (8)
KD Surovine in energija	delniški	surovine, energija	višje tvegan (8)
KD Tehnologija	delniški	tehnologija	visoko tvegan (9)
KD Nova energija	delniški	energija iz novih in obnovljivih naravnih virov	višje tvegan (8)
KD Vitalnost	delniški	zdravstvo, nega, široka potrošnja inp.	višje tvegan (8)
KD Indija – Kitajska	delniški	Kitajska, Indija	visoko tvegan (9)
KD EM Infrastruktura in gradbeništvo	delniški	dejavnosti povezane z infrastrukturo	visoko tvegan (9)
KD Finance	delniški	finance	višje tvegan (8)
KD Latinska Amerika	delniški	države Latinske Amerike	visoko tvegan (9)
KD Vzhodna Evropa	delniški	države Vzhodne Evrope	visoko tvegan (9)

* Ocena tveganosti podsklada temelji na lestvici z ocenami od 1 do 10, pri čemer ocena 1 pomeni zelo nizko tvegano naložbo, ocena 5 srednje tvegano, ocena 10 pa najbolj tvegano naložbo.

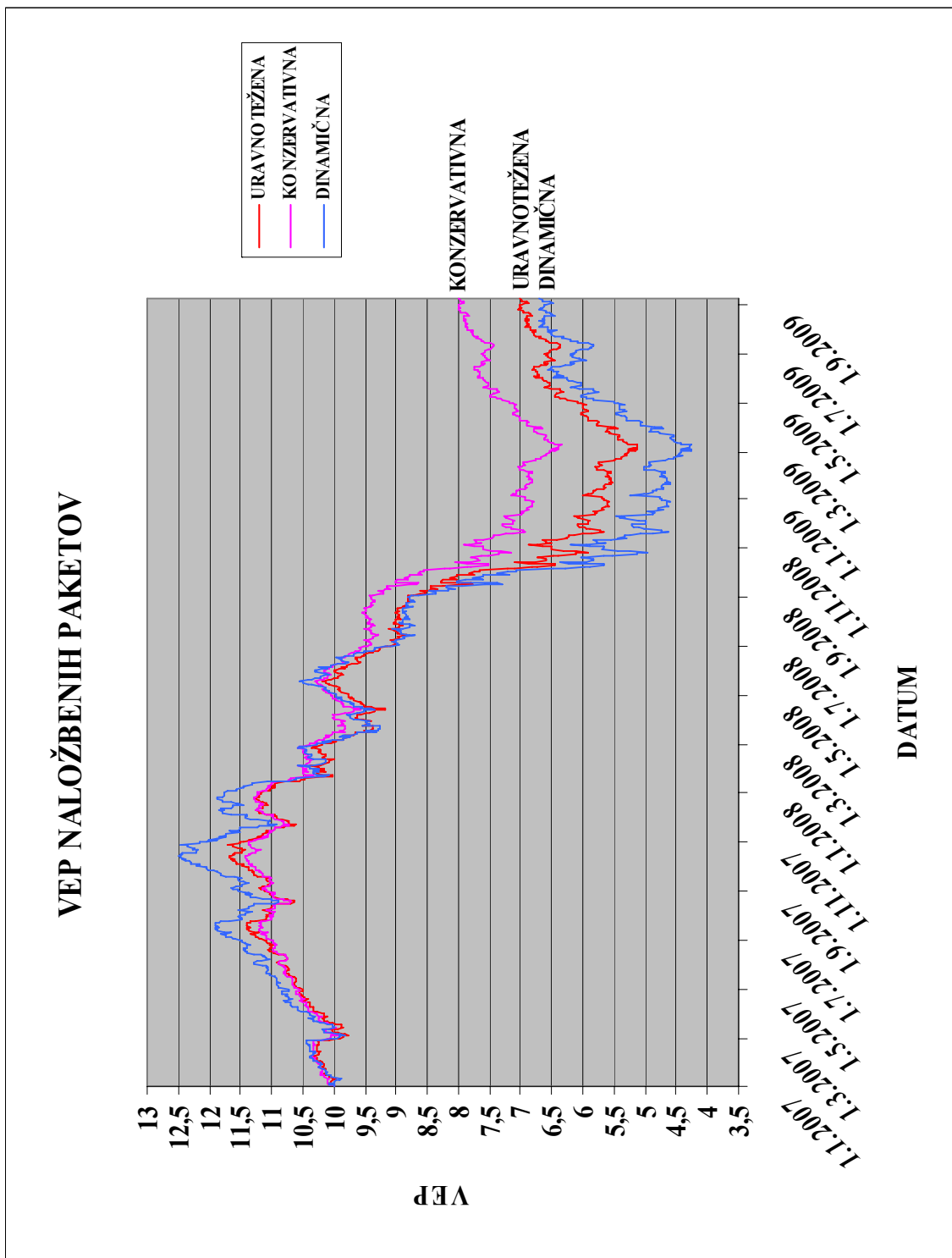
Vir: KD Skladi, družba za upravljanje, d. o. o., KD Krovni sklad, 2009.

Priloga 3: Prikaz sestave naložbenih paketov od 1. 12 .2008 dalje

DINAMIČNI NALOŽBENI PAKET	
Ime sklada	%
KD Indija – Kitajska, delniški vzajemni sklad	30
KD Latinska Amerika, delniški vzajemni sklad	20
KD Balkan, delniški vzajemni sklad	15
KD Prosperita, delniško-obvezniški vzajemni sklad fleksibilne strukture naložb	10
KD Nova energija, delniški vzajemni sklad	15
KD Russia, delniški odprti vzajemni sklad	10
SKUPAJ	100
URAVNOTEŽENI NALOŽBENI PAKET	
Ime sklada	%
KD MM, vzajemni sklad denarnega trga	20
KD Galileo, vzajemni sklad fleksibilne strukture naložb	25
KD Prosperita, delniško-obvezniški vzajemni sklad fleksibilne strukture naložb	25
KD Prvi izbor, vzajemni sklad delniških skladov	15
KD Novi trgi, delniški vzajemni sklad	15
SKUPAJ	100
KONZERVATIVNI NALOŽBENI PAKET	
Ime sklada	%
KD MM, vzajemni sklad denarnega trga	25
KD Bond, obvezniški vzajemni sklad	15
KD Galileo, vzajemni sklad fleksibilne strukture naložb	25
KD Prvi izbor, vzajemni sklad delniških skladov	15
KD Prosperita, delniško-obvezniški vzajemni sklad fleksibilne strukture naložb	10
KD Vitalnost, delniški vzajemni sklad	10
SKUPAJ	100

Vir: KD Življenje d. d., Fondpolica z naložbenim paketom, 2009.

Priloga 4: Prikaz gibanja VEP naložbenih paketov od 1.1. 2007 dalje

Vir: KD Življenje d. d., Fondpolica z naložbenim paketom, 2009.

Priloga 5: Informativni izračun vrednosti premoženja, odkupne vrednosti ter izplačila v primeru smrti za naložbeno življenjsko zavarovanje, katerega premija se nalaga v Zajamčeni paket*

Leto	Vrednost premoženja		Izplačilo v primeru odkupa		Izplačilo v primeru smrti
	Skupaj s predvidenim presežkom	Zajamčeni paket (2,75 %)	Skupaj s predvidenim presežkom	Zajamčeni paket (2,75 %)	
1.	329	327	-	-	30.000
2.	1.010	1.000	-	-	30.000
3.	1.919	1.891	1.823	1.796	30.000
4.	3.063	3.004	2.910	2.854	30.000
5.	4.245	4.140	4.032	3.933	30.000
6.	5.466	5.298	5.411	5.245	30.000
7.	6.727	6.481	6.660	6.416	30.000
8.	8.031	7.688	7.951	7.611	30.000
9.	9.380	8.919	9.286	8.830	30.000
10.	10.774	10.177	10.666	10.076	30.000
11.	12.217	11.462	12.094	11.348	30.000
12.	13.709	12.775	13.572	12.647	30.000
13.	15.255	14.116	15.102	13.975	30.000
14.	16.855	15.487	16.687	15.332	30.000
15.	18.516	16.890	18.330	16.721	30.000
16.	20.237	18.325	20.034	18.142	30.000
17.	22.023	19.795	21.803	19.597	30.000
18.	23.880	21.302	23.641	21.089	30.000
19.	25.812	22.849	25.554	22.620	30.000
20.	27.824	24.438	27.546	24.193	30.000
21.	29.922	26.072	29.922	26.072	30.000
22.	32.105	27.755	32.105	27.755	32.105
23.	34.365	29.492	34.365	29.492	34.365
24.	36.704	31.280	36.704	31.280	36.704
25.	39.125	33.110	39.125	33.110	39.125

* Izračun informativne vrednosti premoženja, odkupne vrednosti ter izplačila v primeru smrti je zgolj informativne narave in je narejen na osnovi upoštevanja naslednjih konstantnih parametrov in predpostavk:

- zavarovana oseba je moški, star 30 let,
- zavarovalna doba je 25 let,

- zavarovana oseba je popolnoma zdrava,
- mesečna premija je 100 EUR, ki je v celoti vložena v Zajamčen paket,
- Zajamčen paket ima donos 2,75 %,
- v izračunu informativne vrednosti premoženja in izplačila v primeru smrti je upoštevana tudi letna udeležba v presežku Zajamčenega paketa v višini 1,25 % letno, ki ni zajamčena.

Vir: KD Življenje d. d., Informativni izračuni, 2009.

Priloga 6: Informativni izračun odkupne vrednosti za mešano življenjsko zavarovanje in primerjava le-te z odkupno vrednostjo za naložbeno življenjsko zavarovanje v EUR po letih*

Leto	Plačana premija	Odkupna vrednost - mešano življenjsko zavarovanje	Odkupna vrednost - naložbeno življenjsko zavarovanje
1.	1.200	-	-
2.	2.400	-	-
3.	3.600	1.690	1.962
4.	4.800	2.647	3.203
5.	6.000	3.629	4.561
6.	7.200	4.634	6.300
7.	8.400	5.665	7.992
8.	9.600	6.721	9.844
9.	10.800	7.804	11.873
10.	12.000	8.915	14.095
11.	13.200	10.054	16.531
12.	14.400	11.222	19.203
13.	15.600	12.421	22.136
14.	16.800	13.651	25.358
15.	18.000	14.916	28.901
16.	19.200	16.214	32.793
17.	20.400	17.549	37.053
18.	21.600	18.922	41.716
19.	22.800	20.336	46.819
20.	24.000	21.794	52.405
21.	25.200	23.299	59.109
22.	26.400	24.855	65.868
23.	27.600	26.464	73.266
24.	28.800	28.132	81.363
25.	30.000	29.863	90.226

* Izračun vrednosti premoženja, iz katerega izhaja tudi izračun odkupnih vrednosti, je zgolj informativne narave in je narejen z upoštevanjem naslednjih konstantnih parametrov in predpostavk:

- zavarovana oseba je moški, star 30 let,
- zavarovalna doba je 25 let,
- zavarovana oseba je popolnoma zdrava,

- mesečna premija je 100 EUR,
- pri mešanem življenjskem zavarovanju je zajamčen donos 2,75 %,
- povprečna letna stopnja donosa pri naložbenem življenjskem zavarovanju znaša 10 %,
- razdelitev premije med investicijske sklade se med trajanjem zavarovanja ne spreminja,
- pri mešanem življenjskem zavarovanju ni upoštevan pripis dobička.

Vir: KD Življenje d. d., Informativni izračuni, 2009.

Priloga 7: Informativni izračun vrednosti premoženja, odkupne vrednosti ter izplačila v primeru smrti za naložbeno življenjsko zavarovanje v EUR po letih*

Leto	Povprečna letna stopnja donosa					
	6 %			10 %		
	Vrednost premoženja	Izplačilo v primeru odkupa	Izplačilo v primeru smrti	Vrednost premoženja	Izplačilo v primeru odkupa	Izplačilo v primeru smrti
1.	333	-	30.000	340	-	30.000
2.	1.028	-	30.000	1.063	-	30.000
3.	1.968	1.869	30.000	2.065	1.962	30.000
4.	3.165	3.006	30.000	3.372	3.203	30.000
5.	4.425	4.204	30.000	4.801	4.561	30.000
6.	5.752	5.695	30.000	6.363	6.300	30.000
7.	7.151	7.079	30.000	8.073	7.992	30.000
8.	8.624	8.538	30.000	9.944	9.844	30.000
9.	10.178	10.076	30.000	11.992	11.873	30.000
10.	11.816	11.698	30.000	14.237	14.095	30.000
11.	13.545	13.410	30.000	16.698	16.531	30.000
12.	15.370	15.216	30.000	19.397	19.203	30.000
13.	17.297	17.124	30.000	22.360	22.136	30.000
14.	19.334	19.141	30.000	25.615	25.358	30.000
15.	21.489	21.274	30.000	29.193	28.901	30.000
16.	23.770	23.532	30.000	33.124	32.793	30.000
17.	26.186	25.925	30.000	37.427	37.053	30.000
18.	28.750	28.462	30.000	42.137	41.716	30.000
19.	31.469	31.155	31.469	47.292	46.819	47.292
20.	34.340	33.997	34.340	52.934	52.405	52.934
21.	37.368	37.368	37.368	59.109	59.109	59.109
22.	40.561	40.561	40.561	65.868	65.868	65.868
23.	43.929	43.929	43.929	73.266	73.266	73.266
24.	47.481	47.481	47.481	81.363	81.363	81.363
25.	51.228	51.228	51.228	90.226	90.226	90.226

* Izračun informativne vrednosti premoženja, odkupne vrednosti ter izplačila v primeru smrti je zgolj informativne narave in je narejen na osnovi upoštevanja naslednjih konstantnih parametrov in predpostavk:

- zavarovana oseba je moški, star 30 let,
- zavarovalna doba je 25 let,

- zavarovana oseba je popolnoma zdrava,
- mesečna premija je 100 EUR,
- povprečna letna stopnja donosa pri naložbenem življenjskem zavarovanju znaša 6 % in 10 %,
- razdelitev premije med investicijske sklade se med trajanjem zavarovanja ne spreminja.

Vir: KD Življenje d. d., Informativni izračuni, 2009.

Priloga 8: Seznam zavarovalniških izrazov

ZAVAROVALEC (sklenitelj) zavarovanja je tisti, ki sklene pogodbo in plača premijo. Do nastanka zavarovalnega primera ima vse pravice iz naslova zavarovalne pogodbe. Običajno je zavarovalec hkrati tudi zavarovanec, torej zavarovana oseba (predmet zavarovanja).

ZAVAROVANEC (predmet zavarovanja) je oseba, katere premoženjski interes je zavarovan. Pri osebnih zavarovanjih je to oseba, od katere smrti, invalidnosti, okvare zdravja ali doživetja je odvisno izplačilo zavarovalnine. Življenjskega zavarovanja ne moremo skleniti na tuj račun, ne moremo zavarovati tretje osebe, ne da bi v to privolila.

UPRAVIČENEC je oseba, ki ji zavarovalnica izplača zavarovalnino (pri osebnih zavarovanjih). Na življenjski ponudbi sta lahko dva upravičenca: upravičenec za doživetje ter upravičenec za smrt. Če tega v pogodbi ni, so upravičenci za smrt osebe, ki pridejo v poštev po predpisih o dedovanju.

NEVARNOSTNI OBJEKT je vsak objekt, ki je v gospodarski nevarnosti, torej tisti, pri katerem lahko pride do nevarnostnega dogodka in s tem do gospodarske škode.

NEVARNOSTNI SUBJEKT je gospodarski subjekt, ki mu nevarnostni objekt gospodarsko ali / in pravno pripada, ali pa mu je celo enak (ko gre za človeka).

TVEGANJE oz. riziko v zavarovanju je možnost naključne uresničitve zavarovalne nevarnosti na predmetu zavarovanja v določenem časovnem obdobju.

PREMIJA je znesek, ki ga zavarovalec plača na podlagi sklenjene zavarovalne pogodbe zavarovalnici. Iz zavarovalne premije se plačujejo sedanje in prihodnje škode, pokrivajo stroški preventive ter stroški poslovanja zavarovalnice. Je cena za zavarovanje.

ZAVAROVALNA VSOTA je dogovorjen denarni znesek, ki predstavlja zgornjo mejo obveznosti zavarovalnice, če nastane zavarovalni primer. Praviloma je osnova za izračun premije.

ZAVAROVALNINA je dajatev zavarovalnice, ki jo je dolžna plačati po zavarovalni pogodbi zaradi nastalega zavarovalnega primera zavarovancu ali drugi osebi, določeni v pogodbi.

ZAVAROVALNA POLICA je dokazna listina o tem, da je bila sklenjena zavarovalna pogodba in kakšna je bila njena vsebina. V polici morajo biti navedene pogodbene stranke, zavarovana stvar ali oseba, nevarnost, trajanje zavarovalne dobe in doba kritja, zavarovalna vsota, premija, dan izdaje police in podpisa pogodbenih strank, kraj sklenitve pogodbe, ko je bila polica izdana, navedba pogojev.

PREDUJEM je delno izplačilo vrednosti premoženja na naložbenem računu zavarovalca in pri tem se zavarovalna vsota za smrt zmanjša za višino izplačanega predujma. Zavarovalec lahko predujem pozneje tudi vrne.